

1989.
V. evf. 9. (26.) szám
Ara: 49 Ft

video

magazin

KÉPERNYŐ -KÓR

24-25. OLDAL

DETEKTÍV KÉT TŰZ KÖZÖTT

5. OLDAL

HASFELMETSZŐ
VISSZATÉRT

JACK'S BACK

A small icon of a knife with a black handle and a silver blade, positioned vertically to the right of the word "JACK'S".

Starring
JAMES SPADER and CINDY GIBB

Principal photography completed.

SIMCOM
INTERNATIONAL INC.

A Cinema Group Pictures Production

Kedves Olvasó!

Bemutatom Keiko Sei kisasszonyt Japánból. A 28 esztendő független videoművész és videoművészeti szerkesztő ezennél alkalmanként a Video Magazin fogja tudósítani a nagyvilágból a jelentősebb film- és videofesztiválokról, videoeseményekről. Első érdekes írása máris olvasható lapunk 42-43. oldalán, egy idehaza teljesen ismeretlen művészeti ágról, a „videoszobrászatról”, egy idei kiállítássorozat ürügyén.

Az írás számára nem idegen, hiszen amellett, hogy novellákat ír, rendszeresen publikál Japán legnagyobb videomagazinjában, a Video Salonban, a szigetország egyetlen médiaművészeti magazinjában, a Limbóban, de jelennek meg cikkei a holland Media-matic és az ausztrál Artlink videolapokban is. Szerkesztője volt az Infermental videofolyóirat 8., japán számának. Évente sok ezer kilométert repül a nagyvilágban, s számára a világtutázás nemcsak hobbi, hanem szinte már életforma is. Az elkövetkezendő egy esztendőben – kisebb-nagyobb megszakításokkal – több hónapot Magyarországon is eltölt majd: anyagot gyűjt készülő könyvéhez, amely a kelet-európai médiák kialakulását, szerepét, fejlődését fogja bemutatni. Így Tokió, Nyugat-Berlin és Barcelona mellett egy kis időre Budapest is lakhelyévé válik.

Mindez azonban nem gátolja abban, hogy ott legyen mindenütt, ahol a videózás szempontjából fontos történések zajlanak. Legközelebb „kivételesen” házájából, Tokióból várjuk jelentkezését.

Falusi Tamás

video magazin

VIDÉÓVILÁG

Műholdastúdió-összeköttetés	9
Videószalagok gyorsmásolása	10
Monitorfal	11
Filmvágóasztal	
filmátíró kamerával	12
Panasonic still video	13
Fujinon szuperzoom	13

FILMGLÓBUSZ

A dezertőr ● Hollywoodi kísér- tethistóriák ● Buster ● Detek- tív két tűz között	4
Augustine ● A büntetés ● Jézus utolsó megkísértése ● A szám- zótt	6
Képnyökör	24
A grúz Fekete Doboz	26
Nyelvleckék I.	28
Kiáltás a szabadságért	46

TESZT ÉS TECHNIKA

Dinamikus nyitány	14
Videószobrok a kiállítóterekben	42

HÁZUNK TÁJA

Majdnem itt van Amerika	30
Biblia gyermekeknek	31
Párbeszéd a videótankönyvvel	31
Elkobozott kazetták nyomában	32
Videó hálózakkal	33
Sikerlista	33
Hogyan szoktassuk le a nézőt a szexfilmekről?	34

VÁSÁRLÁS

Ez is piac, az is piac	20
Böngésző	36
Árfolyamok	37
Sztálin földije csak Bécs alatt	
szereti a magyarokat	38
„Darabokra törted a szívem”	39
Keres-kínál	39

HÍRÖZÖN 40

Az UNIO Kft. magazinja - Felelős szerkesztő: Horváth Béla - Szerkesztő:
Bíró Zoltán István - Helyettes szerkesztő: Falusi Tamás - Művészeti szerkesztő:
Kerek Antal - Képszerkesztő: Kiss Árpád - Olvasószerkesztő: Berkes András
Szerkesztőség: Budapest XIII., Frangepán utca 50-56.
Levél cím: Budapest 1398 Pf 598 - Telefon: 408-960

Kiadja az UNIO Lap- és Könyvkiadó Kereskedelmi Kft.
A kiadásért felel: Horváth Béla ügyvezető igazgató

Kossuth Nyomda, Budapest 89.0407 - Felelős vezető: Bede István vezérigazgató
Terjesztő a Magyar Posta
Előfizethető bármely hírlapkiadópostahivatalnál, a Posta hírlapüzleteiben és
a Hírlapelőfizetési és Lapellátási Irodánál (HELIR) 1900 Budapest, XIII. Lelhel u. 10/a közvetlenül
vagy postautalványon, valamint átutalással a HELIR 215-96162 sz. pénzforgalmi jelzőszámra.
Címnap: Teknős Miklós
HU ISSN 0237-5141

A dezertőr

(THE RAGGEDY RAWNEY)

Bob Hoskins nagy sikerű színházi rendezésével után most a mozivászonra is kipróbálta tehetségét. Mint ahogy azt a kezdő rendezők szokták, egy úgynevezett "low-budget", azaz kis költségvetéssel készülő filmet forgatott. Ez a fajta film amellől, hogy lehetőséget ad egy új tehetségnek a bizonyításra, csökkenti a forgalmazók és a producerek kockázatát.

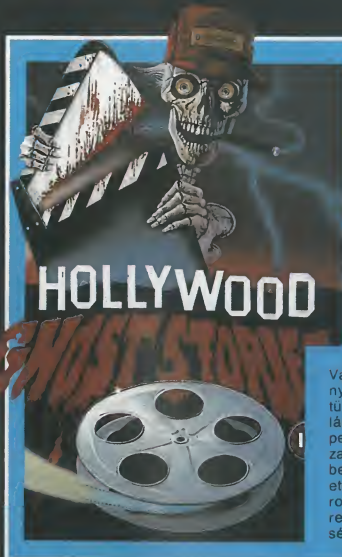
Filmjének központjában a háború áll. Ezt egy egészen sajátos szemszögből világítja meg: egy dezertőr vallomásából. A véres, brutális események helyett tehát az érzelmekre és az érzelemre bízta a hatást.

Tom, akit Dexter Fletcher alakít, az ellenség támadása után azonnal dezertál egységétől. A háború borzalmait annyira megrázká a fiatalember lelkét, hogy valóban sokkos állapotba kerül. Hosszú kóborlás után, megannyi kalandon átesve a véletlen egy cigánycsaláddal veti. Ők az őrléként vagy legalábbis észlelőként viselkedő Tomban mágikus erőt sejtene, s ezért varázslóként tisztelik. A kivétel csupán a család, Jessie és lánya. Ők túl tudják magukat tenni ezen és mindent elkövetnek azért, hogy a fiatalember valahogy kiheverje a háború megrázkódásait és újra magára találjon.

Hoskins filmje megrázó képet rajzol a háborúról, s emellett sajátos módon mutatja be egy mikrotársadalmat, egy "sziget" életét és szokásait. Az érzékelni teli társadalom és a cigánycsalád mikrokozmosza érdekes párhuzammal szolgál korunk valóságáról.

Nagy-Britannia, 1988
Főszereplők: Dexter Fletcher, Zoe Nathenson,
Bob Hoskins
Rendezte: Bob Hoskins
102 perc

Hollywoodi kísértet-históriák

(HOLLYWOOD GHOST STORIES)

USA
Rendezte: James Forsher
90 perc

(Kölcsönözhető az
intervideo boltjában.)

Valahol Skócia partjainál egy magányos sziklán áll az ősi fészék. Történelmi idején heves vihar tombol, villámok és fűléskeltő mennydörgés közepette. A szélvihar meghajlítja az évszázados fákat, s a cikázó villámok fényében sejtetemesen dereng fel a vár szilur-utódja. Bent a falfaragások falak nyikorgva nyögik a cudar időt. Páncélok rezegnek, gyertyalángok lobognak, kísérteties hangok hallatszanak. Lán-

A szerelem vak, sőt esztelen, nem csak az életben, hanem a filmekben is. Michèle németországi lakhelyét Párizsba teszi át. A fiatal leány egy gazdag család gyermekeire felügyel a fények városában. Egy parkban találkozik a kanadai Peterrel, aki nyughatatlanul és céltalanul utazgat Európában. Már az első látásra különös vonzalom alakul ki kettőjük között, amit egy váratlan esemény szakít félbe. A férfi egy erdei sétájuk alkalmával azt mondja a nőnek: Drágám, meg foglak ölni!

E szokatlan kijelentés után további izgalmakkal is szolgál. Elmondja, hogy európai utazgatásai során már likvidált jó néhány nőt, de a rendőrségnek eddig sehol sem sikerült a nyomára bukkannia.

A lány ettől még erősebb vonzalmat érez a férfi iránt, s rögtön felhívja lakásába. Kapcsolatukban a szexualitás dominál, s Michèle a férfi rabjává válik. Felmondja állását, s kis lakásán rejtegeti az utána nyomozó rendőrség elől. Mikor érzik, hogy szorult körülöttük a hurok, autóbá ülnék, és az Atlanti-óceán partjára utaznak. A lány pénzzel teszi minden vagyonát, zálogházba teszi ékszereit, sőt autóját is eladja, csak hogy megtartsa a férfit. Teljesen kiszolgáltatja magát a gátlástalan gyilkosnak, tudván, hogy most már csak ketten, együtt veszhetnek.

(DER
KUSS
DESS
TIGERS)

A tigris csókja

NSZK/Franciaország,
1988
Főszereplők: Beate Jensen,
Stéphane Ferrara,
Kriszta Van Eyck
Rendezte: Petra Haller

csörgés, sóhajok, sikítás és elnyújtott ujjoltás.

Az előbbi „etalon” sokáig egyeduralkodónak számított az irodalomban és a filmművészetben. A lepedőben kisértő ácsokt megleveledett műberek váltotta fel, a persze megjelent Drakula is, Erdély szépséges vidékének vészopója. Az igazi változás akkor következett be a film történetében, amikor a sok borzongástól már megcsömörölt néző valami egészen mást, valami igazán földöntúlit, valami igazán megmagyarázhatatlant kívánt látni. Megkapta. Egymást érték a parapszichológiai jelenségekkel teletűzdelt filmek, a már-már idegtépő jelenetekkel megspékelte szuperprodukciók – ördögüzessel, túlvilági jelekkel, vészopó ürebberekkel és másokkal. A csúcsot kétségtelenül Stephen King még olvasva is félelmetes műveinek adaptációi jelentik, s közülük is a *Shining*, a Ragyogás viheti el a pálmát. A filmtörténetnek e sajátos vonulatáról, hollywoodi históriájáról ad átfogó képet ez a film szerzők, tudósok, fotósok és mások véleményével és eredeti filmrészletekkel.

Nagy-Britannia,
1988
Rendezte:
David Green

BUSTER

Főszereplők: Julie Walters, Phil Collins, Larry Lamb
103 perc

Akinek nincs kabátja, az vesz egyet magának. Aki nem tud venni – mert nincs rá pénz! –, az vagy kabát nélkül marad, vagy lop egyet magának. Ez utóbbit követte Buster Edwards, a londoni tolvaj is. Később aztán igényei és ügyessége is növekedett: gyakorlatilag mindent éjszakai

„bevásárló körútján” szerzett be magának és családjának.

Azt viszont, hogy a kisfilmből tolvajból igazi „nagy hal” lett, még June, a felesége sem tudja. Akkor döbben rá a szomorú vagy tán optimista valóságára, mikor az újságok szalagcímeket olvassa egy grandiózus bankrablás részleteiről.

A zsákmány, több mint két és fél millió font sterling egy csapásra nemzeti hőssé teszi a vakmerő bűnözőket. A rendőrök a fogukat csikorgatják, és minden erejüket latba vetve nyomoznak. Mindenki a dutyiba kerül, ki véve Bustert, June-t és Bruce-t. Ők hárman jutnak csak el Mexikóba a zsákmány rájuk eső részével. Buster honvágyát alkoholla fojtja, June gyáriüplőveket köt a tengerparton, Buster viszont pompásan megvan a ködös szigetország nélkül is.

Végül June sem bírja tovább, és hazarepül, a repülőtérről egyenesen a fogdába viszik. Buster, az igazi férj még ide is követi szeretett aszszonyát. Büntetésüket leülve egy londoni virágosstand boldog tulajdonosai lesznek, s megnyugvással fogadják az öregséget.

Ugye ismerős a történet? A nagy angol vonatrablás szintje szó szerint lemásolt változata, egy kis aktualitással és romantikával fűszerezve. Buster és June, korunk Rómeó és Júliája Julie Walters és a rockszár, Phil Collins alakításában magával ragadta még a köztudottan hidegvérű brit közönséget is.

Detektív két tűz között

(McQ)

Az elhagyott kikötői negyedet az isten is gyilkosoknak teremtette. Kihalt, átlenyúlhatatlan, ráadásul messze van a legközelebbi rendőroroszobától. Ide tart egy sötét limuzin, benne egy gyanús férfi. Lefekszik, pisztolyt húz elő a kabátja alól, és tüzel. Egy másik férfi elvágódik, ő pedig, mint aki jól végezte dolgát, elhajt. Egy használtautótelepen hagyja a kocsit, majd a közeli gyorsbúléban veri el éhét. Innen indul el ismét, mikor egy fekete autó halad el az étterem előtt. Ekkor azonban már nincs szerencséje, őt is elteszik láb alól.

Igy indul a film, s rögtön jön a meglepetés. A halott egy nagy tekintélynek örvendő rendőrtiszt volt. Halálhíret rögtön továbbítják barátjának és fegyvertársának, aki azon nyomban indulna is az ügy felderítésére, ám őt is célba veszik. Eppen lakóhajóját készíti elhagyni, mikor egy férfi több lövést ad le rá. Viszonozza a tüzet és nagy távolságról is halálos lövést küld a beryilkos után.

A nyomozásba azonban mégsem kapcsol-

lódhat bele. Feleltetési úgy vélik, túl közel állt az áldozathoz, s módszerei is túl brutálisak. Emögött nyilván az lehet, hogy az esemény után szintén azonnal „összelelt” Santiago-val, a város teljhatalmú csaszárával, a kábítószerek-maffia vezérével, s a maga módján megpróbálta szóra bírni az étterem vécéjében.

Mégsem adja fel a nyomozást, inkább lemond a rendőrségen viselt tisztességéről. A gyilkosság felderítése és barátjához való hűsége többet jelent számára, mint a csillogó seríflévény.

USA

Főszereplők: John Wayne, Eddie Albert, Diana Muldaur

Rendezte: John Sturges

90 perc

(Kölcsönözhető az Intervideo boltjainban.)

De Sade márk klasszikus novellája különlegesen érdekes és szép feldolgozásban került a Rózsaszín történetek sorozatába, s feltétlenül érdemes arra, hogy megnézve megváltoztassuk, vagy legalábbis módosítsuk véleményünket, a hírhedt-híres francia főúr íróról.

Villebranche kisasszony kastélyába egy ifjú férfi, Fabrice mászik fel egy éjszaka. Bejut a nő hálószobájába, és szerelmet vall az éppen lefekvéshez készülődő asszonynak. Bár a férfi csinos, az asszony mégsem fogadja a hódolatát, s a baldachinos ágy függőnyét szétlebbentve mutatja be, hogy a szóbeszéd igaz – valóban csak a nőket szereti.

A megalázott, szenvedő férfi tanácsért barátjához fordul, akit szexuális ötlete támad. Jól emlékszik még a tavalyi bálra, ahol Villebranche kisasszony férfiruhában jelent meg. Barátját szépséges nővé varázsolja, s még arra is van gondolja, hogy csábítót állítson mellé, a nagyobb hatás kedvéért.

A csel beválik, s Villebranche kisasszony legyeskedni kezd a „nőimitátor” körül. Hamarosan egy budoárba csalsa, s bezárja az ajtót. Fabrice az ágyra kötözi a lányt, majd térvének végrehajtásához fog.

A kazetta másik filmje egy lentfőző iparos házába vezet, ahol szolgálok és urak élnek déváj világukat, mígnem az úrnő rájön a turpisságra. Dühében megvesszőzött a vérmes szolgáloányt, de akkor még nem tudja, hogy hamarosan ő is kísértésbe esik...

Jézus utolsó megkísértése

(THE LAST TEMPTATION OF CHRIST)

Martin Scorsese Jézus utolsó megkísértése című filmje óriási botrányt kavart, főleg a puritánul vallásos Amerikában. Tüntetések és betiltások, papi átkok és ingerült újságírók kísérték amerre csak bemutatták.

Az „alapanyag” a görög Nikosz Kazandzakis regénye volt, amelyet a 45 éves Scorsese mesteri módon vitt filmszalagra. Jézus ábrázolása megkísérel hídát verni a konvencionális és az „eretnek” Jézus közé. Olyan ember tekint ránk a tévéképernyőről, aki visszareppen saját – akaratától függetlenül – isteni kiválasztottságától. Hét-köznapi ember, aki csak akkor emelkedik a többiek fölé, amikor Isten hangja szólal meg belőle. Az isteni és az emberi tulajdonságok együttes jelenléte határozza meg ingadozó lelkületét is. A „bizonytalan” Jézus alakja a keresztre feszített pillanatában magasztosul fel. Le kell győznie az ördögi kísértést. Angyal száll le hozzá egy gyermek képében. Leoldozza a keresztről, és elvezeti egy boldog világba, oda, ahol feleségül veheti Mária Magdalénát. Együtt hál vele, sőt más nőkel is. Normális földi életet élhet. Jézus azonban nem enged a csábításnak. Magához tér a hallucinációból, s felkiált: „Beteljesedett” és meghal.

Der Tod am Kreuz

Der Erlöser und seine Jünger

Főszereplők: Willem Dafoe, Harvey Keitel, Barbara Hershey, Harry Dean Stanton, David Bowie
Rendezte: Martin Scorsese
164 perc

Augustine

Főszereplők: Serge Avedikian, Thierry Bezzat, Catherine Leprince
Rendezte: d'Alain Schwarzstein

A büntetés

Főszereplők: Lucienne Brunooge, Tina Shaw, Marc Legen
Rendezte: Harry Kuml

(Kölcsönözhető a Televideo boltjaiban.)

A száműzött

(THE OUTLAW JOSEY WALES)

Clint Eastwood már mindent eljárt. Volt a kommunizmus elleni légiharc hőse a *Firefox* című filmben, debütált, mint a világűr vándora, lőtt és győzött szikla-öklű cowboyként, s azt is bebizonyította, hogy a 20. század nagyvárosának poklában is ő az egyetlen „igaz” ember, a hős, a rendíthetetlen bajnok. Egyvalami azonban hiányzott még az univerzális és örökvérményű szeregyűjteményből – az amerikai polgárháború.

Josey Wales szorgos farmerként keresi a kenyerét valahol Délen, Texasban. Nem lőrádik a világgal, az Észak-Dél háborúval, csak a földjét műveli. Am a háború beleszól az ő életébe is. Egy nap katonák egy csoportja lerohanja farmját, megbecsteleníti feleségét, és felgyújtja házáat. A lángoló otthonból hiába igyekszik kimenteni kisfiát, egy Fletscher nevű gazdálkodó, aki katonai mundért húzott magára, az arcába sújt, s a gyermek benné a házban.

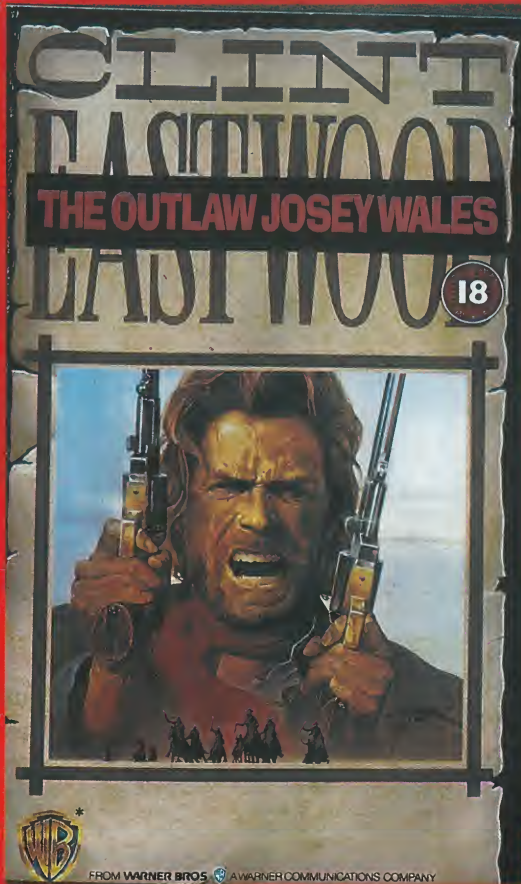
Josey bosszút esküszik, megtanul lőni és csatlakozik az ellenzékhez. Kiváló katona válik belőle. Neve fogalom lesz, célzó képessége pedig már utánozhatatlan produkció. A harc a két tábor között változó szerencsével folyik, míg egy nap parancsnok utasítására végre le kell tenniük a fegyvert – békekötés várható.

Egyedül Josey nem tart a kapitulálókkel, hiszen még nem bosszulta meg családjá halálát. A lefegyverzett katonákat azonban tragikus meglepetés éri. Midőn az eskü szövegét mormolják, s a békére tesznek fogadalmat, egy sátor mögül felberreg egy géppuska, és lemészárolja a kapituláló csapatot.

USA, 1976

Főszereplők: Clint Eastwood, Chief Dan George, Sondra Locke
Rendezte: Clint Eastwood
135 perc

(Kölcsönözhető az Intervideo boltjaiban.)

Mostantól
a hírlapkézbesítőknél
is előfizethető!!!

video

magazin

MEGRENDELŐLAP

Megrendelem a Video Magazin havilapot ... példányban és kérem az alábbi címre kézbesíteni:

Egyén(megrendelő neve
címe

Közület(megrendelő neve
címe

Az előfizetés díja: fél évre 294 forint,
egy évre 588 forint.

alíráss

Kérjük a megrendelőlapot a következő címen adni: Közlöny és Lapkielbocsátási Iroda 1900

Speciálisan
kialakított
márkaszervizeinkben

**JVC, Siemens,
Grundig, Sony, Fisher**

és még sok más típusú
szórakoztató elektronikai
termékek javítását
vállaljuk.

**Hangátalakítás,
áthangolás**

a legkorszerűbb
technológiával.

ELSZÖV
ELEKTROMOS SZOVETKEZET
Budapest

Bp. X., Pongrácz u. 9.
Tel.: 575-634

Bp. VII., Majakovszkij u. 19.
Tel.: 225-252

Műholdas stúdió-összeköttetés

Szerkesztette: Márczi Imre

hidalni. Ahhoz, hogy a jel egy másik, távoli stúdióba is eljusson, filmre vagy – később – képmagnóra kellett venni az eseményt és postázni kellett az anyagot. A nemzetközi műsorcsere megszervezése ezen valamit változtatott, de tetszés szerinti anyagot tetszés szerinti helyre eljuttatni ma sem magától értetődő dolog.

Nem hiába beszélnek manapság globális kommu-

nikációról és ezen belül globális tévéről, sőt globális videózásról. A japán Toshiba ábránkon látható parabolo-identennája és a hozzá tartozó néhány egység lehetővé teszi, hogy bárhol igen rövid idő alatt fel lehessen állítani, betájolják egy műhold irányába, és a helyszínen felvett videóanyag a műhold segítségével a világ bármely pontján vehető legyen még akkor is, ha az a megcélzott műhold vételi körzetén kívül van.

Kiépültek ugyanis azok a láncok, amelyek földi állomások közbeiktatása révén egyik műholdról a másikra tudnak jeleket eljuttatni, így valóban igaz az, hogy bárhol és bárhova lehet élőben videóképet eljuttatni. Mindez kifogástalan, stúdióminőségben történik és nagy megbízhatósággal, hiszen ez profi technika a javából. No és persze az egész műholdas rendszer alapvetően katonai célok érdekében fejlődött odáig, hogy most már békés célokra is használni lehet.

A televíziózás óskorában minden helyszíni közvetítés egy-egy hőstettel ért fel – ha sikerült egyáltalán a jelet eljuttatni a stúdióba és az olyan minőségű volt, hogy használni lehetett. Néha napokkal előbb ki kellett vonulni a helyszínre, és számos ember megfeszített munkája eredményeként jöhett a várva várt helyszíni kapcsolat. Mindez persze csak a stúdiótól olyan távolságon belül volt lehetséges, amelyet mikrolánccal át tudtak

Videószalagok gyorsn

A videótechnika terjedésével egyre nagyobb az igény a videószalagok másolása iránt. Eddig a másolás ipari méretekben csaknem úgy történt, mint amatőr viszonyok között: egy lejátszó képmagnóhoz hozzákapcsoltak több felvétel képmagnót, majd normál sebességgel elkészítették a másolatokat.

A felvételgépek általában a kereskedelemben kapható kommersz képmagnók közül kerültek ki, amelyek némi átalakítás után (a felvételi szint automatikájának kikapcsolása, a vezetékes távvezérlés kialakítása stb.) alkalmasak átlagos minőségű felvételek készítésére. Igaz, a legtöbb ilyen gépben ott van az RF-egység is, amely ilyen esetben csak a helyet foglalja és a költségeket növeli, mert a kereskedelem nincs tekintettel arra, hogy valaki másolóblokk céljára vásárolja a készüléket. A gyártók pedig a nagy tömegben gyártott kommersz gépektől eltérő, az említett átalakításokkal (egyszerűsítésekkel) módosított készülékeket csak külön felár ellenében szállítanak, tehát egyszerűbb megvenni a kommersz gépeket. Ez azzal az előnnyel is jár, hogy meghibásodás esetén a készülékek könnyen javíthatók vagy cserélhetők. Van azonban hátrány is bőven. Ezek közt legjelentősebb a megbízhatatlan működés, az alacsony technikai színvonal. Egy másolatokat gyártó és forgalmazó cég nem engedheti meg magának azt a luxust, hogy hibás felvételek kerüljenek ki a műhelyből, mert nem él meg a piacon. Ezért a legmegbízhatóbb típusok közül kell választania a másológépek felszerelésekor. Ezenfelül minden kikerülő másolatot három ponton ellenőrizni szoktak a kép és hang minősége szempontjából. Ez igen fárasztó, és nagy apparátus igényel.

A másik probléma a minőség. Lehet a mesterszalag bármilyen jó minőségű (általában az: lejátszógepek legalább U-matic gépet, de néha 1 colos készüléket használnak), a másolat képmínőségét döntő mértékben a felvételgépek minősége határozza meg. Nem kombináls az alkalmazott kazetta minősége sem, de most inkább a géprekk fordítsuk figyelmünk.

A kommersz asztali gépek felvételi képmínősége a legtöbb esetben jócskán hagy maga

után kívánnivalót. Úgy is lehet mondani, hogy nem használják ki teljes mértékben azt az átviteli csatornát, amely az egyébként szerény VHS képrögzítési rendszerben biztosított. Példa erre a képlemez, amely a gyárilag sokszorosított felvételek és a lézertechnika jövőbóli kíváló lejátszási képmínőségre képes.

A felsorolt nehézségek miatt jó ideje keresik a hangtechnika-ban bevált sokszorosítási eljá-

rás megfelelőjét a videotechnikában. A sokszorosítás technikája szoros összefüggésben van a szükséges példányszámmal. A VHS-formátumban forgalmazott videomagnóknál az újdonságként megjelenő műsorok maximum ötezer példányban adhatók el – legalábbis a videózás jelenlegi elterjedtsége mellett. (Természetesen nyugati példáról van szó, mert a szoban forgó újszerű másolási eljárások is ott fejlődtek ki.) Ezt a példányszámat a hagyományos, egyszerű sebességű másolás útján előállítani már elég veszélyes, nemigen automatizálható, így igen sok emberi munka szükséges egy komplett, ellenőrzött, felcímkézett és becsomagolt műsoros kazetta előállításához. Az sem segít, hogy bizonyos gépeknek létezőesére lehet növelni a másolási sebességet. Ezért aztán ki is merültek a hagyományos másológépek "feljlesztési" lehetőségei.

Két új eljárás is létezik, amely elvileg korlátlan sebességű másolást tesz lehetővé, ugyanis nem a hagyományos lejátszófelvételt ült viszik át a videofelvételek az egyik szalagról a másikra, hanem ún. kontaktlejárásal. Ennek az a lényege, hogy a felvételt tartalmazó mestersza-

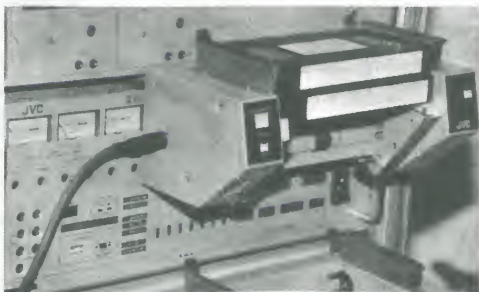
lagot és az üres szalagot egymásra fektetik és a mesterszalag mágnesezettsége mintegy átmegy a üres szalagra.

Ez így roppant egyszerűen hangzik, azonban az eljárás megvalósításában egy sor nehézséget kellett leküzdeni. A mesterszalagon a tükörképek megfelelően kell rögzülni a mágneszettséget. Vagyis kell egy olyan speciális képmagnó, amely a normális felvételtől tükörképfelvételt készít egy másik

tást, amely ezáltal biztosítja a kópián azt a felmágneseződést, ami a kifogástalan, zajmentes visszajátszáshoz szükséges.

A 200 oersted mágneses térrel (ez kb. háromszorosa a normál ferrit léterének), bárium-ferrit hordozójú szalag a Sony gépén 3,6 m/s sebességgel fut át, ami a normál VHS 2,3 cm/s sebességéhez képest mintegy 150-szeres gyorsaság. Ennek a sebességnek csak az észszerűség gyorsítást: a nagy sebességre gyorsítás és megállítás nem célszerű, mert erősen igénybe veszi a mesterszalagot.

A másolatok egyenként készülnek és minden darab elkészülte után vissza kell csévélni a mesterszalagot. A másolatokhoz nem kazettaba fűzött szalagot használnak, hanem több ezer méteres tekercseket, amelyeket utólag darabolnak és fűznek kazettaba; így biztosítható az optimális szalagfelhasználás is, mert csak annyi szalag kerül a kazettaba, amennyi a műsor hossza. Az ide-oda csévélést is figyelembe véve, az Anhiteris-eljárás tényleges másolási sebessége Betamax-rendszernél

szalagra. Ez a szalag sem közönséges, mivel egyrészt különleges mechanikai követelményeknek kell megfelelnie; nem lehet rajta szalaghiba, és mágneses rétege nagy szemcsefönomság, nagy koerctív erejű kell hogy legyen.

A Sony által 1981-ben bemutatott eljárás, amely az Anhiteris nevet viseli, ún. metalligment szalagot használ. Az eljárás lényege az, hogy a kontaktusba hozott szalagoknál az érintkezési ponton az előmágnesesítés használatos nagyfrekvenciás tér segítségével növelik meg az átmágnesező ha-

nél 88-szoros, VHS-rendszer esetén hatvanszoros.

A másik kontaktváltó gyorsmáolási eljárás a DuPont és a Bell & Howell, valamint az Otari vállalatok nevéhez fűződik. Az utóbbi egy speciális, végtelenített kazettát fejlesztett ki, amely a mesterszalag visszacsévélését feleslegessé teszi és ezzel egyrészt tetemes időt takarít meg, másrészt kíméli a mesterszalagot, mivel az folyamatos sebességgel futtatható, emberi kéz érintése nélkül; Ennek igen nagy a jelentősége, mivel a tisztaság a másolatok hibátlanúsága végett döntő fontosságú: a két szalag

Másolása

közé kerülő legkisebb szennyeződés, porszem is dropoutot okoz. Ha az eljárás teljesen automatizálható, nem kell az emberi jelenlét, és ezzel optimális körülményeket lehet teremteni a tisztaság szempontjából. A Dupont-Bell & Howell-Otari-eljárás neve TMD, ami a Thermo-Magnetic Dubbing rövidítése. Itt úgy segítik a mágneseződés átvitelét, hogy egy infralézer segítségével Curie-pont fölé melegítik a kópiaszalagot azon

pacitását pótolja, az Otari printer több mint 250 gép helyett dolgozik.

Mindkét eljárás előnye, hogy rendszerfüggetlen; azaz bármilyen formátumú rögzített anyag kopírozására alkalmas – amennyiben rendelkezésre áll a tükörszalag, illetve az ennek elkészítésére szolgáló speciális gép. Ez a legfőbb pontja az új eljárásnak, ugyanis a tükörfordító berendezés 770 ezer márkába kerül.

a ponton, ahol a mesterszalaggal érintkezik és a lehűlésig egymáson fekszik a két szalag.

Ez az eljárás csak olyan mágneses rétegű szalagoknál használható, amelyek Curie-pontja nem magasabb, mint kb. 130 °C, mert különben a hordozó műanyag megolvad. Ilyen pl. a króm-dioxid, amelyet egyébként is kiterjedten használnak videoszalagoknál. A melegítést úgy oldják meg, hogy csak a kópiaszalag melegszik, a mesterszalag nem. A szalagsebesség a normálisnak 190-szerese: 4,3 m/s. Az eljárás során 4900 méter hosszú, nyers króm-dioxid szalagtekercset használnak, amely kb. húsz perc alatt fut át a gépen.

Ez 35 db 90 perces másolatot eredményez. Az Otari gép típusa T-7001.

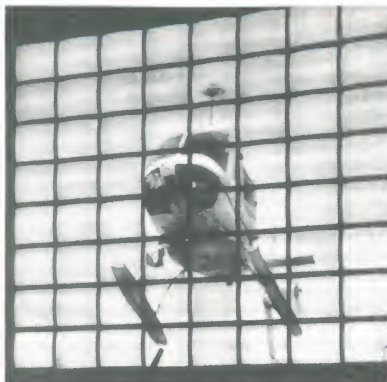
Az Otari szakemberei szerint egyetlen mesterszalagról akár tízezer kópiát lehet készíteni. A TMD-eljárással készített másolatok minősége megfelel a hagyományos másolással készíthetőkének. A BASF mérései szerint a Sony-eljárással valamivel rosszabb eredmény adódik: ezek a másolatok zajosabbak. A TMD-eljárás ezenkívül termelékenyebb. Míg a Sony kb. 80 hagyományos másológép ka-

A hagyományos eljárás nagy előnye a gyorsmásolással szemben: nem valószínű, hogy egyszerre romlik el sok másológép, és mivel ezek egymástól függetlenek, a másolás folytatható. Ezzel szemben a kontaktmásoló meghibásodásakor megáll az egész üzem. A kommersz gépek karbantartása viszont általában több időt és költséget igényel, mint a gyorsmásológépek.

Európában annyira széttagolt a videopiac, hogy alig éri meg egy ilyen üzem felállítását. Így bár műszakilag nincs akadálya, S-VHS gyorsmásoló nem üzemel, mert a meglévő viszonylag csekély igényt a hagyományos másolással is gazdaságosan ki lehet elégíteni.

Úgy tűnik, hogy a másoros videókat az iránti nagyobb igény, valamint a képmínőséggel szemben támasztott növekvő követelmények – a gyorsmásoláson keresztül is – abba az irányba hatnak, hogy a videorendszerek régóta óhajtott egységessége megszülessék.

Monitorfal

Úgy látszik, hogy a monitor még mindig versenyképes a projektorral. Például olyankor, amikor nincs elég hely vagy nagyon nagy fényerősséget kell biztosítani, így pl. kiállításokon.

A mellékelt ábrán látható 64 monitor segítségével kb. 7 x 5 m-es videoképet lehet előállítani, feltéve, hogy rendelkezésünkre áll az a speciális berendezés, amely „feltrancsirozza” a videoképet az egyes monitorok számára. Ez egyébként sokféle osztásos videótrükkre is képes, mivel külön kezel az egyes monitorokat. Nem kötelező minden sorba és oszlopba ugyanannyi monitor tenni – ezzel bizonyos mértékben variálni lehet a képméretet, ki lehet emelni a képfelet középső részét stb. A sík felülettől is el lehet térni; a mellékelt ábra szerinti homorú felrakás sajátos hangsúlyt ad az előtte levő színpadszerű térnek.

Az ilyen és hasonló monitorfalak működtetését az NSZK-beli Medien System Service megrendelésre vállalja. Az ismertető nem szól arról, hogy mi történik akkor, ha valamelyik monitor meghibásodik – amire a nagy megbízhatóság mellett is reális esély van. Mindenesetre az sem kis dolog, hogy az egyes készülékek szín-, fényerő- és kontrasztgyűjtőfutasát biztosítják.

Filmvágóasztal filmátíró kamerában

Az ez évi, Montreaux-ban rendezett nyári tévés, illetve videó kiállításán – mint mindig – jó néhány újdonságot láthatott a látogató. Ezek egyike az a filmvágóasztallal egybeépített videokamera, melynek segítségével a film és videó eddig sem laza kapcsolata még szorosabbra fonódik.

A nyugatnémet Steenbeck vállalat filmvágóasztalait az egész világon használják. Mint tudjuk, a filmtorgatások során felvett és utána előhívott, majd pozitívrá másolt első felvételek – az ún. muszterek – vágogatása után az arra alkalmasnak ítéltékből a vágóasztalon állítják össze a végleges filmanyagot. Ugyancsak itt kerül alá a hang, amely jelen esetben perforált 16 mm-es mágnesszalagon van. Az összevágott anyagból készíti a labor a dub-negatívot. A laborban végzik a fényhang kép alá kopírozását is, a fényhangátírás soklépcsős, bonyolult és minden esetben telepített berendezésekhez kötődik, ami azt jelenti, hogy a forgatás helye és a filmgyár, illetve labor közt állandó futárkapcsolatnak kell lennie. Ez is egyik oka annak, hogy a filmgyártás mind a mai napig olyan nagy apparátussal dolgozik. Bizonyos esetekben azonban sokat lehet ezen egyszerűsíteni a videotechnika alkalmazásával.

A videotechnika óriási előnye, hogy szolgáltatásaiban mindazt tudja, amit a filmes berendezések, ráadásul hordozható. Hátránya viszont, hogy a képmínőség sokkal rosszabb, mint a film esetében. Ezért a filmeket ma is filmszalagra készítik, és ezek tényleges minőségi ellenőrzése csak a vetítőben történhet. (Talán a HDTV változatát majd ezen?) Ennek ellenére a videó bevonása a filmgyártásba több helyen igen sok munkát, illetve költséget takaríthat meg.

Nem említhet az olyan alkalmazásokat, mint a szereplők és helyszínek változtatása, be-

állítások, próbafelvételek, a videó lehető teszi a napi forgatási munka kiértékelését, a muszterek bizonyos előzetes vágogatását abban az esetben, ha egy videokamera is vette a jeleneteket. Ezen túlmenően azonban nagyon egyszerűsítheti az utószinkront. Ez hagyományosan úgy készül, hogy a filmet a dialóglista alapján feldarabolják és egy végtelenített szalagot készítenek minden darabból. Ezt folyamatosan vetítik, és egészen addig próbálják, illetve veszik az utószinkronhangot, amíg meg

nyitóval is elvégezhető. Ez a kialakítás az akusztikus környezetet esetleg szükséges módosításában is nagyobb szabadságot enged.

A vágás a videó segítségével bizonyos mértékben elszakadhat a vágóasztaltól. Bár a tényleges vágás ott történik, mód van arra, hogy a vágó, az asszisztens, a dramaturg, az operatőr vagy maga a rendező is hazavigye a muszterok vagy a kész utószinkron videóátvitelt, és otthon dönthet a végleges változatra. Ez óriási javíthat

azaz a még külön szalagon levő hang egyidejű, szinkronlejátszására is képes. Erre azért van szükség, hogy a képet a hanggal együtt lehessen vágni. Az ST 201 V típusjelű vágóasztalnak az a különlegessége, hogy optikailag hozzá van építve egy videokamera (az ábra szerint egy Panasonic V3 típusú), így a musztert – megtekintésével egy időben – át lehet írni videóra. A kamera optimális beállítását egy Sony monitor szolgálja. Az alatta levő, kijelzővel is felszerelt egység a vágóasztalon magán is

nem születik egy használható változat. Akkor befűzik a következő szalagot és az egész előlről kezdődik. Értelemszerűen azt jelenti ez, hogy az utószinkron-stúdióval egybeépítve kell lennie egy vetítőnek, attól akusztikusan tökéletesen elszigetelve. A videó mindezt feleslegesen teszi: a musztert át lehet írni videóra, a kép egy monitoron beadható, nem kell vetítő, vetítőgép, sleifni, gépész, mivel az oda-vissza játszást a hangtechnikus távirá-

a film minőségén és tehermentesíti a filmgyári vágóasztalokat.

A Steenbeck cég vágóasztalai profi célokra készülnek; amatőr vagy félprefi használat nem is nagyon létezik a filmgyártásnak ezen a szintjén, mivel drága, precíz finommechanikával bőségesen felszerelt szerkezetekről van szó. A mellékelt ábrán látható típus 35 és 16 mm-es filmek vágására is alkalmas. Lehet kétszalagos üzemben is használni,

megtalálható, és arra szolgál, hogy kockára, illetve félképre pontosan azonosítani lehessen a képanyag bármely pontját. A berendezést egy képmagnó egészíti ki, amely rögzíti a kamera jelét. Az így készült videóátvitel minősége természetesen nem éri el a flying-spot rendszerű átirásóképt, de az említett filmgyártási célokra tökéletesen megfelel.

Panasonic still video

A videotechnika a fényképezés hagyományos területét is kikezdte. Meg kell tanulnunk egy új fogalmat: still video. Hogy is mondjuk magyarul? Videóállókép, videofénykép, elektronikus fotó?

A Sony már éveken ezelőtti forgalomba hozott egy olyan „fényképezőgépet”, amely a felvételt nem filmre készítette, hanem elektronikus átalakítás után egy mágneses lemezen tárolta. Az eljárás előnye nyilvánvalóak: nem szükséges a laborálás, a kép azonnal visszanezhető. Legfőbb hátránya pedig az, hogy különleges „lejátszó” készülék, valamint monitor szükséges a felvétel megnézéséhez. A Sony készüléke nem volt híres a képminőségéről, valójában semmilyen konkurenciát nem jelentett a fotózás számára. A Panasonic most újabb lépést tett előre az itt bemutatott készülékével. A felvétel vízszintes felbontása jobb négyzetről sornál, de az őtszázat is elérheti, ha egy videokamera minőségi képét vezetjük a külső video bemeneti csatlakozóra, mert ilyenrel is fel van szerelve a készülék. Három egységből áll: az AG-ES10 video floppy kamerához tartozik egy AG-ES100 típusú lejátszó (video

floppy player), valamint egy videoprinter is, ami az AG-EP70 névre hallgat. Az utóbbi segítségével lehet kinyomtatni az elkészített felvételeket. Több mint kétféle különböző szintónussal dolgozik, 128 gradációs lépcsőben. Egy nyomtatott elkészítése 80 másodpercet vesz igénybe. A printernek a BNC-bemenet mellett S-VHS csatlakozója is van, ezáltal egyéb videoforrások – tévé, képmagnó, képlemezjátszó és videokamera – képe is kinyomtatható.

Maga a kamera egy kétállású objektívvel van ellátva: a normál helyzetből egy mozu-

laltal teleállásba váltható. Az optikai képet a félévezetős képérzékelő elektronikus jelekké alakítja, és ezeket egy mágneslemezre tárolják. A kamerában van egy vaku is.

A visszanezést a videolejátszó biztosítja, amely a kívánt felvétel jeleit visszaolvasva videojelekké alakítja. Forgógombos kereső segít a kívánt felvételt megkeresésében a floppylemezen. Egymás utáni folyamatos lejátszáskor egytől nyolc másodpercig állítható az az idő, amíg egy képet mutat a készülék. Mindez távvezérlő segítségével is irányítható.

A Panasonic egy video (floppy recorder) player egységet is forgalmaz, amely nevéből kikövetkeztethetően állóképek másolására szolgál – hiszen ez itt is olyan természetes követelmény, mint a hagyományos fotózás során. Az AG-800 nevű készülék 2 col átmérőjű lemezt használ; a másolatok felbontása kb. 350 sornyi.

Az emberben felmerül a kérdés, hogy vajon helyettesíthető-e valaha is az elektronikus fényképezés a hagyományos, laborálás alapuló fotózást? Egyelőre ez a veszély nem fenyeget, mert az elektronikus rendszerek felbontása és zaja miatt a képminőség a közepes amatőr szintet nem haladja meg. A várható tökéletesedés után azonban aligha remélhető, hogy ne kapna jelentős szerepet – főleg az amatőr és a képminőség tekintetében meg lehet akadni és a felvételek gyors feldolgozása (elektronikus feldolgozása) rendkívül előny – nem is szóval arról, hogy az ilyen állóképekkel mindazt meg lehet csinálni, amit az elektronikus képek manipulálása során már eddig is elértek.

Fujinon szuperzoom

Ez az ábra magáért beszél, mégis érdemes néhány megjegyzést fűzni hozzá.

Mindkét objektív precíziós, professzionális kivitelű. Igaz, a kicsi csak 14-szeres átfogású, szemben a nagyobbik 55-szörös variótartománytal – amit mellesleg egy bepáztított kétszerezővel a duplájára lehet növelni. Ha egy pillantást vetünk a belsejébe, azonnal láthatjuk, hogy egy bonyolult elektrooptikai szerkezettel állunk szemben. Mintegy 15 kg a súlya és ez is oka annak, hogy nem túl gyakran használják. Igazában csak olyan speciális helyzetekben érdemes felszerelni, mint amilyen a sportversenyekről, nagy terekről történő felvétel. Ezért – és persze nem csekély ára miatt – inkább bérelni célszerű ezekre az alkalmakra. Egy-egy kölcsönző általában egy cég gyártmányait kínálja.

A Video Technical az NSZK-ban a Fuji objektíveit kínálja az extrém nagyfotózógőtól kezdve a makróra át a képen látható szuperzoomig – csöves és CCD-s kamerákhoz egyaránt. Természetesen nemcsak a normál tévés vagy videós produkciókhoz használható, hanem a sokféle ipari, szakmai videofelvételhez is, amikor különleges követelményeket kell kielégíteni.

TEST

A mérések a Magyar Elektrotechnikai Ellenőrző Intézet laboratóriumában készültek. A tesztet összeállította és az értékeléseket készítette Géczy Géza.

Dinamikus nyitány

Három kamkorder hazai tesztje

Ismeretönkben, tesztjeinkben nemegyszer hivatkozunk korábbi cikkeinkre, esetenként a jobb érthetőség, az áttekinthetőség vagy a műszaki fejlődés összehasonlíthatóság okán. Még jobb érzéssel tesszük azonban, ha mindezt olyan aktualitással tehetjük, mint most, amikor egyszerre három, a hazai üzletekben is megvásárolható kamkordert mutatunk be. Ilyen bemutatót alig több mint egy éve, 1988 júniusában tettünk, igaz, akkor még csak az NSZK kínálata alapján.

Az első fecskéket az idei liberalizált nyár hozta meg: a **SABA VM 6940** és a **MINOLTA C50E** a nyár elején érkezett, majd ezt követte az **ITT NOKIA VMC 3888AF** típusa. Nem tudjuk, hogy e bemutatkozásnál mi motiválta kereskedőink döntését, a VHS-rendszer, az ár vagy egyéb megfontolás, de mindhárom készülék VHS-C formátummal működik. Az e technikában jártasak előtt ismert az a rendszerharc, mely a VHS-C és a Video-8 között folyik a gyártók között, s mely valójában az állandó fejlesztésnek és mind kedvezőbb ár-teljesítmény viszonyoknak is ösztönzője.

E teszt kapcsán nem kívánunk értékelést vagy összehasonlítást végezni, bár tud-

juk, hogy leszámítva az S-VHS-t, a nagy nyugati tesztek első csoportját a Video-8-asok alkotják, igaz, nem egészen olyan árral, mint a most debütálók. Viszszatérve az előző gondolat-hoz, úgy gondoljuk, hogy a választásban közrejátszott a VHS-rendszer. A Saba és a Minolta kamkorderhez ugyanis hozzátartozik egy

adapter, melybe behelyezve a kisebb formátumú VHS-C kazettát, az közvetlenül lejátszható a normál VHS kazettát fogadó készüléken is anélkül, hogy a műsrt át kellene másolni.

Ez vitathatatlan előny, bár valószínűtlen, hogy VHS-C kazettán lehetne tárolni a felvételeket a végleges anyag elkészítéséhez szükséges vágások és nem kevésbé a magas alapanyagár miatt, nem is szólva a 30 perces műsoridőről. Egységnyi

műsoridő jelenleg tízszer annyiba kerül VHS-C formátumban, mint VHS-ben. Ezt a különbséget még az sem ellensúlyozza, hogy egyes kamkordertípusok long-play (hosszú játszás, vagyis kétszeres felvételi idő) üzemmóddal rendelkeznek, mert – mint látni lehet – ez a minőség romlásához vezet. Napjainkban egy TDK VHS-C kazetta 30 perces játékidőjével 1250 Ft, míg egy 4 órás TDK VHS kazettát 700–800 Ft-ért meg lehet kapni.

Mint írtuk, tesztünkben három készülék szerepel, valójában (pl. a Saba esetében)

mégis többről van szó. Ma-napság is kevés az olyan gyártó, amelyik csúcstechnológia gyártására képes, ezen kívül a darabszámok sem túl magasak, a többi cégnek pedig nem éri meg e készülékfajtát gyártani. A forgalomba hozott darab-számok egyre nőnek, s ez a készülékek árán is meglát-szik. A Sabát pl. a 85 ezer Ft-os hazai árával, az NSZK-beli 2400 márkához képest – kiskereskedelmi áron átszá-molva – sem tartjuk rossz ve-telnek. Annak érdekében, hogy ez a hobbi – mert más-ról nem beszélhetünk – egy-re vonzóbb legyen, a gyártók olyan kiegészítő tartozékok-kal látják el a készülékeket, hogy azok a legteljesebb komfortot nyújtsák.

A kamkorderek tulajdon-képpen egy kamerát, egy opti-kán keresztül felvevő és au-diovizuális (AV) kimenettel rendelkező lejtázmagnót egyesítenek magukban. Fel-vételkor és lejtázmáskor a képet egy kis fekete-fehér monitoron keresztül lehet el-lenőrizni.

Kiegészítő tartozékaik kö-zött szinte követelmény a kamkorder és tartozékai szá-mára a kiegészítő, mely védi az értékes szerkezetet.

A tápegység, melyről közvet-lenül is üzemeltethető a fel-vevő-lejtátszó, és ez biztosít-sja az akkumulátorok töltését is. A kazettaadapter és a nagyfrekvenciás konverter is tartozék, mely utóbbi lehető-vé teszi, hogy az AV-csatla-közön megjelenő jelet – ha-sználóan a videomagnóhoz – a 32–40 csatornák közötti fekvénciára transzportálva, közvetlenül a tv-képernyőn antennabemenetén keresz-tül láthatóvá tegyék. Termé-szetesen a komplett szetthez akkumulátor, ájtátszókábel, váltszlj és egyéb kiegészítő kellékek is tartozhatnak, mint pl. a Minolta esetében külön ből optikák, igaz, ez utóbbiak nincsenek benne az árban.

A résztvevők bemutatását a Saba VM 6940-nel kezdjük, mely azonos a VHS-C-rend-szer kitalálója, a VHS vadon-atú GR-A30-as típusával, és rokonságot mutat az ITT Nokia VMC 3639-cel, a Gra-etz TMC 93-mal, a Nordmen-de RP 300-zal és a Telefun-ken A 895 P-vel is. Maga a készülék rendkívül egyszer-ű, szinte egyedülálló kon-cepciójú, minden funkciója automatikus üzemi, s ez nemcsak a megvilágításra és a fehéregyensúlyra vo-nakozik, hanem az automa-tikus távolságbeállításra (fó-kuszálásra) is, mely a ké-szülék gyújtótávolságát a makróállástól a telebeállítás-ig folyamatosan szabályoz-

za. A teljesen kezdők is könnyedén „megbirkózhát-nak” vele, valójában azon-ban a gyakorlati próbák so-rán derült ki, hogy ez milyen buktatókat rejt magában. A készülék bemutatását most is szolgáltatásai alap-ján tesszük meg, s ha bőbe-szedőbbek leszünk, az csu-pán azért lesz, hogy akiknek ez a technika új, azokhoz is közelebb kerüljünk.

A kamkorder, vagy más néven – ahogy azt a készülék oldalán olvashatjuk – Video Movie egy kamera és egy le-játszó videomagnó egybe-építve, mely alkalmas az opti-kán keresztül felvett anyag lejtátszására is. VHS-C-rend-szerben EC-30-as jelzésű ka-zetták használatosak, me-lyeknek műsorideje jelzé-sükkel azonosan, normál se-bességnél – és a Saba csak erre képes – 30 perc.

A szalagszélesség a VHS-rendszernek megfelelően 1/2 colos, s bár a kazettamé-ret sokkal kisebb, mint a nor-mál VHS-kazettáé, mégis mód van a felvett műsora-nyag lejtátszására az asztali készülékben oly módon, hogy a VHS-C-kazettát egy adapter segítségével helye-lyezzük a videomagnókba. Az adapter méreiei azono-sak egy kazetta méreteivel, általában egy 1,5 V-os elem-mel működik, mely a behe-lyezett VHS-C-kazettából ki-húzza és megfeszíti a szala-got, és éppen olyan formát vesz fel, mintha hagyomá-nyos VHS-kazetta lenne. Ez az egység szabványosított, mindhárom magnónál cse-reszabatos volt. Ugyanúgy csereszabatosak voltak az akkumulátorok is.

A Saba három típust ajánl: 0,5, 1, és 1,4 A4-es kivitelűt, melyek egy feltöltés után 25, 60, illetve 80 perces üzem-idejűk. Töltésük gyors, 50–80 perc között üzemké-szek. A töltő egységként táp-egységű is szolgál, belső-ri felvételeknél – magnóként történő használatnál – erről célszerű üzemeltetni a kam-kordert.

Felvételkor a felvett kép-anyagot egy kisméretű, 0,6"-os fekete-fehér monitoron el-lenőrizhetjük (visszajátszár is ez az ellenőrző moni-tor), melynek dioptriája a

szemünkhoz állítható. A Sa-ba VM 6940 keresője merev, egybe van építve a házzal. Állványról történő videózás esetében néha kényelmetlen testhelyzetet igényel.

A optika alatt egy CCD felirat látható, alatta apró betűkkel a szóösszetétel: Charge Coupled Device, azaz töltéscsatoláson alapu-ló eszköz. Ez a tulajdonkép-peni képrészekelő, mely fel-vezető alapú. A lencserend-szeren keresztül optikai úton érkező kép ennek elemi ré-szekből – úgy is felfoghatjuk, hogy rendezett alakzatban elhelyezkedő cellákból – álló felületére képződik le, ahol a fényinformáció elektromos töltéssé alakul. Első fázisban ezek a cellák feltöltődnek, majd az elektronika kiolva-sásának rendszerében fe-szültségsszintként tárolt in-formációikat adják tovább. Számos előnyük, hogy (nem kell eltérítő és fókuszáló rendszer, ami a csöves elektronikában elkerülhetet-len, kisebb az energiaigény) lényegesen jobb a képtorzi-tás (gyakorlatilag nincs, ille-tve az optikától függ), gyors mozgások esetében élesebb a kép, ugyanis gyorsabb ex-ponációs idő lehetséges.

Bontásukat a képelemek száma határozza meg, amit pixelem nevezünk. A Saba képfelbontója 390 000 pixelt tartalmaz. Maga a leképező lencserendszer zoomja 6:1-es, automatikusan állítja az élességet, felvételt közben a zoom-motor könnyen kezel-hető. Az élesre állítás automa-tikus, vagyis az élesség mindig a központi mezőnek megfelelően áll be, mindez-zel együtt lehetőség van egy fix pont, pl. egy alak távolsá-gának megfelelően rögzíteni az élességet, így kamera-mozgások ez a jvc marad optimális. Ezen kívül a zár-sebesség is változtatható, ez normál állapotban 1/50 mp, gyors mozgás esetén fixen 1/1000-es idő is beállítható.

A képek egységként dátu-mozhatók. Kilírató a felvé-telkészítés időpontja (év, hó, nap, óra, perc), valamint az – pl. gyermekfelvételeknél – hogy a személy hány éves és hónapos. A beirt időt eg-ységként nem felejtí el, mert a memóriát egy külön ▶

rekesben lévő lítiumelem látja el energiával. A kijelző megjeleníti, hogy mennyi idő van még a kazettából. Ezt elég nagyvonalúan csinálja: 20–25 percig 5 percenként, majd percenként ad jelzést, végül villog. Jelzi továbbá a $\frac{1}{1000}$ -es időállást, a fix fókusz és a merülőben lévő akkuállapotot.

A felvételek hangját egy, a kamerára épített, irányított mikrofon veszi, de lehetőség van külső mikrofon alkalmazására is.

Magáról a lejátszórészről külön nem kívánunk bővebben szólni, van képkimerevítési lehetősége és háromszoros gyors képeresése mindkét irányban.

A kamkorder könnyű, mindössze 1,16 kg, és kazettával, akkuval is 1,5 kg alatt marad. Fogása kellemes, stabil, kezelése egyszerű. Ebből az egyszerűségből következnek bizonyos korlátok, melyeket a korábbiakban már jeleztünk. Ilyen pl. világosabb tárgyak, felületek elszíneződése az átlagfényességtől, mely szokatlan ellenfény-szituációban túlságosan nagy követelményeket támaszt az automatikával szemben. Ezt tapasztaltuk szabadtéri felvételeknél is. Egy kontrasztos környezet-

ben a vakítóan fehér tárgy részletei eltűntek, kisárgultak, és csak „rázoomolva” nyerte vissza élességét. Szobában történő videózásnál viszont az izzólámpák lettek életlenek, mivel a fókusz állítása sem kézzel, sem egyéb módon nem lehetséges. Az egyetlen lehetőség – és ez az ilyen konstrukciójú készülékekre vonatkozik – a korrekt távolság közvetett beállítása.

A jól kivilágított helyiségekben keresni kell egy olyan sikszert és rajzolatában élességállításra alkalmas tárgyat, mely közel azonos távolságú fényforrásos kompozíciókkal, és e helyzetben rögzítve a „Focus Lock” gombbal, most már elvégezhető – a kívánt fényviszonyok mellett – a felvétel. E hiba egyébként külföldi irodalomban Smeareffektus néven ismert, és az előbbieknél alapján úgy jelentkezik, hogy pontszerű fényforrások egész képfelületre kiterjedő függőleges sávokat produkálnak. Fehér gyertyáknál készített képek – rossz esetben fehér rács mögött – el is tűnhetnek, de ugyanígy járhatnak fényfűzerekkel vagy karácsonyi felvételeknél. Magát a jelenséget és az or-

vosságot azért is részleteztük ily hosszan, mert bizony a Saba érzékeny volt a Smeareffektusra.

Monoszkópábránál készített felvételek alapján a sorbontás 230 sor körül volt, s ez megfelelt a specifikációban leírtaknak is. A VHS-C kazettáról közvetlenül vizsgálatsza a képet, ez még elfogadható minőségű volt, azonban az első másolat látni hiányérzetünk támadt. A finomabb rajzolatú részek elmosdottak, a haj fűrtjeiből tincsek lettek, s az arc vonalai is retusált hatást keltettek.

A színhűséget megfelelőnek tartottuk, bár pirosban határozottan szegényebb lett a kép. A frissen glancolt piros Lada kezdte megközelíteni az érett megy színet. Megfelelőnek tartottuk a készülék hangátvitelét (75 Hz–10,5 kHz), és nyávgóg tekintetében is átlagnak megfelelő értéket produkált a mechanika. Külön vizsgáltuk zoomműködés közben a zajt, mely 1–2 dB-lel emelte csak meg az üzemi zajszintet, használat nem zavarja a felvételeit.

Következő vizsgázónk a Minolta C-50E kamkordere, mely a Sabához képest komoly többletszolgáltatásokkal is rendelkezik, ugyanakkor autofókusz-rendszerében rokonságot is mutat. Úgy érezzük, hogy a Minolta gu-

mioptikája meggyőzőbb, kritikus beállításokban biztonságban hozza a gyújtótávolságot, ellenfény-szituációkban jobban megállja a helyét. Nem állítjuk, hogy teljesen felhőtlen a helyzet, egyes esetekben jobb lett volna a gyújtótávolságot kézzel beállítani, azonban a speciális optikájú ezt nem teszi lehetővé.

Van azonban a készüléknek egy olyan egyedülálló szolgáltatása, mely eddig csak a luxusosztálybeli, közel tízezer márkába kerülő készülékekre volt jellemző, s ez a cserélhető optika. A fotósok számára már régen természetes mozdulat, hogy benyúlunk a táskába, és optikai előtétek segítségével variálnak a motívumnak megfelelően. A videózásnál vagy a tárgy tűnt el a távolban, vagy a lencse került túl közel, s a normál zoom-objektív elérte működési határait.

A cserélhető optikával a C-50E gyújtótávolságot 4,5 mm-től 108 mm-ig tudja változtatni, s mindezt nemes egyszerűséggel. A kamkorder ugyanis önállóan képes felismerni, hogy melyik konvertet tették fel, s az optikát automatikusan helyesen állítja be. Tele előtét nélkül tehát a motorzoom tele pozícióba áll, nagy látószögű konvertet pedig rövid gyújtótávolságra. Mindezt úgy éri el, hogy a C-50E elején egy stabil bajonettzár van, melynek peremén három apró stift található és a különböző optikák megfelelő helyein lévő bemélyedések biztosítják az azonosító jelzéseket. A szépséghiba csupán az, hogy a nálunk 118 ezer Ft-ért forgalmazott készüléknek az optikai szett nem közvetlen tartozéka, az NSZK piacon a 3000 DM körüli árhoz még 350-et kell hozzáadni annak, aki ilyen incenyességre igényt tart. Kérdéses, hogy irthon beszerezhető lesz-e ez a lencsekészlet.

Számos olyan szolgáltatás is van, mely kényelmesebbé teszi a kameramunkát. Ilyen pl. a változtatható helyzetű kereső, mely 90°-os pozícióállítással lehetővé teszi a nem szemmagasságban vagy állványról készített kényelmesebb felvételek készítését. Rajzolása, dioptriállítás jobb volt, mint a Sabáé. Edit gomb is szerepel a funkciók között, melyel

jó minőségű vágások készíthetők, míg a Review/Syne dub segítségével az utolsó 5 másodpercnyi műsort „viszszahúzza” a mechanika és ismételve lejátsza a biztos témafolytatáshoz. További nyincenség pl. az önkikldő és az „intervallumtimer”, mely a felvételek közé 10, 30 vagy 60 mp-nyi szünetet iktat be. Nagy sebességű zár ($\frac{1}{1000}$ mp) ezen a készüléken is van. A felvételekre itt is feliratozható a dátum és a pontos idő, és még egy szolgáltatás, melyet nem ajánlhatunk nyugodt szívvel: a Long-play üzem. A C-30-as kazetta műsorideje ugyan 30 percről kétszeresére nő, de az egyébként 240 sornyi bontás 210 alá esik, a kép zajossá válik, s erős fejlesztési hibák – a függőleges éleknél szálkásodás – jelentkeznek.

Ha a sok jó után a bajokról esett szó, nem hallgathatjuk el családunkat a hangrészben. A magas hangok hiánya miatt (a mélyek sem az igaziak) a hang tisztasága elvész. Az átvitel normál üzemben 180–5,5 kHz körül van, s a felső határ LP-ben 4,5 kHz-re esik. S mindez az elektronika hibája, ami sokkal többre is képes lehetne. Mindezt azért hangsúlyoztuk, nehogy drágább mikrofonokba ölje a többre vágyó tulajdonos a pénzt. A kis Saba mind hangátvitelben, mind nyávgásban többre volt képes. És még egy apróságnak tűnő dolog, ami kezdetben bosszúságot okozott: kamkordereken a felvételt indítani és megállítani egy hüvelykujjra jól fekvő gomb megnyomásával lehet. A C-50E-nél tolókapcsolót alkalmaztak, ez mozgásánál

TESZTEREDMÉNYEK ÉS SZOLGÁLTATÁSOK

	SABA VM 6940	MINOLTA C-50E	ITT NOKIA VMC 3888 AF
Rendszer	VHS-C	VHS-C	VHS-C
Ár	85 000 Ft	118 000 Ft	
KAMERARÉSZ			
Objektív	1:1,4	1:1,6	1:1,4
Gyújtótávolság-tartomány	8,5-51 mm	9-54 mm	9-54 mm
Zoom kivitel	6-szoros, motor	6-szoros, motor	6-szoros, motor és kézi
Makroállítás	van (automatikus)	van	van (kiretesztelt állás)
Ellenfény kapcsoló	nincs	nincs	van
Blendszabályzó	nincs	nincs	nincs
Feder	nincs	van	van (automatikus)
Autofókusz	van	van	van
Zársebesség-állítás (mp)	van, 1/1000	van, 1/1000	1/250, 1/500, 1/1000
Felvétel-visszamérés (mp)	nincs	van (5)	van (2)
Inzert-snitt	nincs	nincs	nincs
MAGNÓRÉSZ			
Maximális felvételi idő	30	30 (60)	30 (60)
Long play (perc)			
Gyorskeresés	van	van	van
Állókép	van	van	van
Képléptetés	nincs	nincs	nincs
Lassítás	nincs	nincs	nincs
AV bemenet	nincs	nincs	nincs
Mikrofonbemenet	van	van	van
Fejhallgató-kimenet	van	van	van
Méreték (mm)	105 × 142 × 271	125 × 159 × 299	
Teljes tömeg (kg)	1,49	1,7	1,52
MÉRÉSI EREDMÉNYEK			
Jel/zaj viszony (dB)	44	43	45
Sor-bontás SP/LP (sor)	230/-	240/205	240/215
Hangrész frekvenciaátvitel SP/LP (Hz)	72-10500/-	180-5500/180-4500	230-10500/230-7000
Akusztikus zaj (súlyozott) normál/zoom (dB)	42/40	41,5/39	39/38
Nyávgós SP/LP	± 0,25%	± 0,28/ ± 0,35%	± 0,25/ ± m,34%
Minimális megvilágítás (lux)	20	23	20
Átcsévlési idő (EC-30a) (mp)	116/110	108/73	108/75
Akkukapacitás mA	1000	1100	1000

óhatatlanul más kézhelyzetet igényel és beremegéshez, elmozduláshoz vezethet. Kár! A készülék súlya egyébként akkumulátorral 1,7 kg.

A lejátszórésszel kapcsolatban most is az állókép és a képkeresést említhetjük meg, mely ez esetben is háromszoros sebességgel dolgozik. A készülék képét így az eredeti felvett minőségben láthatjuk az AV-kimenetről vagy a nagyfrekvenciás konverteren keresztül a tv 30–39 csatornák valamelyikén. Ezenkívül a Minolta tartozékai között is szerepel kazettaadapter a normál VHS-magnón történő lejátszás-

hoz. Az első másolatról készített felvételnél itt sem tagadható el a másolat, bár a nagyobb sorbontásból következően egy árnyalattal jobb volt, mint a Sabáé.

A harmadik felvonás főszereplője az ITT-Nokia VMC 3888 AF-típusú kamkordere, mely a legösszetettebb szolgáltatásokat képes nyújtani. Érzékelője ennek is $\frac{1}{2}$ "-es CCD, a Sabához hasonlóan 390 ezer pixellel.

Teljesen automatikus fókusz-, blende- és féhéregyensúly-beállítással rendelkezik, de lehetőség van a fókusz, a féhéregyensúly és a zársebesség kéziállítására is. A zoomobjektív 9 mm-től 54 mm-ig tudja változtatni a gyújtótávolságot, és manuális állításra is lehetőség van, de kézi kireteszelés után makrofelvételek is készíthetők. A lencse 1:1,4 fényerejű, ami már 10 lux megvilágításnál is felvételi lehetőséget biztosít. Az automatikus féhéregyensúly-beállításán kívül korrigálni lehet az értéket annak megfelelően, hogy miként változik a téma megvilágítása. Három korrekciós lehetőség van: halogén lámpára, fénycsőre és napfényre. A készülék alján külön gomb van az ellen-

fény-kompenzálásra, mely 1-2 értéket változtat a blendén.

A zársebesség tartománya tágabb, a normál $\frac{1}{500}$ -en kívül $\frac{1}{250}$, $\frac{1}{500}$ és $\frac{1}{1000}$ idő állítható be. Amit a többi gépről hiányoltunk, nevezetesen az egy mozdulattal történő visszaállítást automatikus üzembe, az a VMC 3888 AF-nél megtalálható.

tat a fókusz manuális vagy autoüzeméről, a féhéregyensúly automatikus vagy korrekciós beállításáról, a zársebesség értékéről, az akkumulátor állapotáról, a normál vagy long-play (félssebességű) üzemhelyzetről, mivel a készülék kétsébséges. Négy számjegyes számláló segítségével a szalaghelyzetről lehet információt kapni, de kijelzi az aktivizált memóriáüzemet is.

A konstruktőrök igyekeztek más tekintetben is megkönnyíteni a kezelő dolgát. A felvételek készítése közben használatos gombokat egymástól távolabb helyezték el és felületüket úgy képezték ki, hogy ujjheggyel is „látni” lehessen őket.

A tévesztések elkerülésére az üzemben lévő funkciók két helyen is láthatók, egyrészt a készülék oldalán egy nagyméretű LCD-kijelzőmezőben, másrészt a monitor ernyőjén. Az előbbi tájékoz-

ilyenkor a visszatekerésnél a nullázott helyre történik. A magnóüzemi funkciók közül a felvétellel kapcsolatos legfontosabb jelek megjelennek a monitor ernyőjén is, kiegészítve olyan információkkal, hogy kevés-e a fény, vagy kézi fókuszállítás esetén a pontos tárgybeállításához a fókuszt valamilyen irányba változtatni kell.

Természetesen ez a készülék is rögzíti a felvétel idejét és dátumát. Szolgáltatásai közül nem hagyhatjuk figyelmen kívül a feder (képszerűzés) gombot, mely automatikusan működik, használatkor a felvétel lekapcsolásakor leűsztatja a képet, majd megállítja a szalagot.

A monitor helyzete változtatható, szállításkor leemelhető, csatlakoztatása külön az AV-kimenethez hasonló 8 pólusú csatlakozóval történik. Még néhány „apróság” a szolgáltatások közül ide kíváncsok, mint pl. a felvételi idő kiírása a keresőbe (a felvételre nem kerül rá), vagy a vezetékes távszabályzón keresztül történő indítás és leállítás a családi felvételeken. Jó szolgálatot tesz másoláskor a copy kapcsoló is.

A lejátszó magnórészsel kapcsolatban megint szűkszavúak leszünk. Lejátszá-

son kívül itt is mód van 3-szoros képeresésére, pillanatálljra és gyorskezelésre, és felvétel során az utolsó 2 másodpercnyi filmet a téma folytatásához visszanezézhetjük.

Végül szokás szerint végigtekintjük feljegyzéseinket. Az első igen kellemes észrevétel, hogy ez a készülék tudományával együtt is teljes felszereltséggel éppen csak túllépi az 1,5 kg-ot. Kialakítása jó, kézbe simuló. Optikájáról már szoltunk, felbontása, kontrasztossága, a visszadott kép kiegyensúlyozottsága a VMC 3888 AF-nek volt a legjobb. A 240 sort biztosan érzékeltük, közvetlenül AV-kimeneten lejátszva a felvett monoszkópábrát, zavaró moarérajzatok nem voltak, a kép egyenletesen szürke volt, míg a másik két készülék hajlamos volt bezöldülni.

Ami viszont zavaró volt, az a Smear-effektus-érzékenység. A fényfüzerről készített felvételnél már a keresőben is úgy látszott, mintha rács mögé került volna minden. A próbát legjobban a Minolta viselte el, pedig a fókuszt nehezen állítottuk be. A long-play üzembről kedvezőbb véleményünk volt, mint az előbbi vizsgázónál, de teljes meggyőződéssel mégsem javasoljuk használá-

tát. A mechanikáról általában jó a véleményünk, a zoom csendes, csupán 1 dB-el növelte a zajszintet, abszolút csendes környe-

zetben (süket-sobában) vizsgálva.

A nyáavgós normál üzemben megfelel az elvárásnak, ($\pm 0,24\%$), bár long-play üzemben nő ($\pm 0,34\%$). A hangfrekvenciás átvitel is korrekt a 230 Hz–10,5 kHz-es sávot fogja át, de ha spórolunk a szalaggal, be kell érni 7 kHz-cel.

Ez tehát a kezdet. A három készülék közül első helyen a szolgáltatásaiban is legtöbbet nyújtó ITT-Nokia VMC 3888 AF-et említjük, bár az árát nem ismerjük, de várhatóan 130 ezer Ft körül lesz. A Minolta C-50E 118 ezer Ft árárt és a teljesítményét tekintve a dobogó második helyét foglalja el, noha hang tekintetében igen szerények a szolgáltatásai. A kis Saba VM 6940-nek a harmadik hely jutott. Szolgáltatásai is az egyszerűbb készülékek osztályába sorolják, ám vitathatatlanul könnyű és praktikus kezelése kezdő videósoknak is sok élményt maradandó megőrkítést tesz lehetővé, s 86 ezer Ft-os árával talán a „legelérhetőbb”.

Talán még be sem fejeztük a hazai kirakatokban primórnek számító kamkorderekkel foglalkozó tesz-tünk összeállítását, amikor a stutt-garti *Video* hasábjain a mi szempontunk-ból igen aktuális piaci körképpel talál-koztunk. Jó értelemben vett földcsu-számlásnak nevezték azt a folyamatot, mely a kamkorderek árának rohamos csökkenését jellemzi a nyugatnémet

KAMKORDER-ÁRAK

Gyártó/Típus	Felvételi rendszer	Eredeti ár	1989. január	Áprilisi aktuális árak	Júliusban tapasztalt árszökkelés
Bauer VCC-828	Video-8	3800	3000-3500	2800	
Bauer VCC-858	S-VHS-C	4000		3800-3900	
Bauer VCC-616	S-VHS-C	3600	2900-3000	2600-2700	
Bauer VCC-606	VHS-C	3000	2500-2600	2000	
Bauer VCC-516	VHS	3500		2700	
Bauer VCC-526	VHS	3600	2900-3000	3000	
Bauer VCC-550	S-VHS	4500	4000-4500	4000	
Blaupunkt CR-8010	Video-8	3900	3500	2900-3000	
Blaupunkt CR-8000	Video-8	3500			
Blaupunkt CR-5000	VHS-C	3600	3000	2700-3000	
Blaupunkt CR-1800	VHS	3600		2850-3000	
Blaupunkt CR-1500	VHS	3500		3500	
Blaupunkt CR-4000 S	S-VHS-C	4000		3800-4000	
Blaupunkt CR-2000 S	S-VHS	4500		4000-4500	
Canon VM-E1N	Video-8	2200	2000		
Canon VM-E2	Video-8	3000	2000-2700	2500-3000	
Canon E 70	Video-8	3000	2000-2800	2000-2700	1979
Canon E 77	Video-8	3200		2000-3000	
Canon E 708	Video-8	4000	3500-3700	3000-3800	3988
Canon E 808	Video-8	3000		2900-3000	
Fisher FVC-P 901	Video-8	3500	2280-2800	1800-2800	
Fisher FVC-P 701	Video-8	2800	2400-2500	1800-2000	
Fisher FVC-P 901	Video-8	3800	3000-3500	3000-3500	
Fuji P-600	Video-8	3000	2500		
Fuji M-600	Video-8	4000			
Fuji F-610	Video-8	2700	2000	1800-2200	
Fuji P-650	Video-8	3700		2700-3000	
Fuji P-300 AF	Video-8	2500			
Graetz TMC 4888	VHS-C	3600	3000	2400	
Graetz TMC 93	VHS-C	3600			
Grundig VS-C20	VHS-C	1200	1000	100000	
Grundig VS-C40	VHS-C	3000	2000-2400	1800-2300	1848
Grundig VS-C60	VHS-C	3600	2500-3000	2550-3000	2598-2899
Grundig VS-170	VHS	3600	3000-3200	2800-3000	2598
Grundig SVS-180	S-VHS	4500	4500	4000-4500	3998
Hitachi VM-C30	VHS-C	3500	1800-2000		2999
Hitachi VM-C40	VHS-C	3500	2200-2700	2000-2800	2999
Hitachi VM-600	VHS	3500	2700-3000	2300-2350	
ITT VMC-3888	VHS-C	3600	2400-2900	2100	
ITT-Nokia VMC-3639	VHS-C	2600			
JVC GR-45	VHS-C	3600	2400-3000	2200-2500	2498
JVC GR-A30	VHS-C	2600	2700	1800-2300	
JVC GR-S77	S-VHS-C	4000		3700-3800	3699
JVC GP-S1000	S-VHS	6000		5500-6000	5998
Kyocera KD-3010	Video-8	3500			
Loewe Profi 800	Video-8	3500	2000-3000	1800-2500	
Loewe Profi 810	Video-8	3600	3000	2500-000	
Metz 9629	Video-8	4000	2990-3800	2900-3000	

KINEK KI GYÁRT?

Gyártó	Partner
Panasonic	VHS-C Grundig Philips Blaupunkt Bosch-Bauer Metz
JVC	Saba Telefunken Graetz ITT-Nokia Nordmende Seleco
Sharp	nincs
Hitachi	nincs
Minolta	nincs
Orion	nincs
Sony	Video-8 Fuji Ricoh Kyocera
Panasonic (nincs eladás saját nevén)	Blaupunkt Bosch-Bauer Nikon Metz
Hitachi (nincs eladás saját nevén)	Loewe Kyocera Minolta Yashica Pentax
Sanyo	Vivitar Siemens Fisher
Canon	nincs
Beaulieu	nincs
Panasonic	VHS Grundig Blaupunkt Bosch-Bauer Metz Philips
Hitachi	nincs
Panasonic	S-VHS Grundig Metz Bosch-Bauer Blaupunkt
JVC	Philips Saba Nordmende
Hitachi	nincs
Panasonic	S-VHS-C Grundig Metz Bosch-Bauer Blaupunkt
JVC	Saba Nordmende Telefunken Philips Graetz ITT-Nokia

nagyvárosok üzleteiben. Szinte állóháború alakult ki, s az év eleje óta elke-sere-dett harc folyik minden márkáért és plen-nigért a szórakoztató elektronikai cikke-ket árusító üzletek között. A középpont-ban a videózás leglátványosabb szü-löttje, a kamera és videomagnó hordozható kombinációja, a kamkorder áll. Az árcédula-harc nem maradt következmény nélküli, s az utóbbi 6 hónapban az átlagos ár-csökkenés meghaladta az 1000 márkát, egyes cikkek esetében a 30%-ot.

E drasztikus árcsökkenéshez sok do-log járult hozzá. Igen nagy versenyt je-lentenek a diszkontáruházak, amelyek jóval a szakboltok kínálatára alacsonyabb árú portékáikat, s nagyban hozzájárult így igen nagy piaci túlkínálat is. Sokan ugyanis úgy vélik – s ezt a gyakorlat is igazolta –, hogy az elmúlt év őszé és karácsonya e készüléktípusnál nem ok-zott olyan áttűtő sikert, mint amire szá-mítani lehetett volna, s most már inkább a nyári kalandozásokra induló turistákra számítanak a kiskereskedők. Ehhez azonban még vonzóbbá kell tenni a nem éppen olcsó készülékeket.

Visszatartotta a piacot az a nagy vá-ra-kozás is, melyet az S-VHS-gépek megje-lenése kísért. A 4000 márkás árak viszont inkább a vásárlókat tartják vissza, emil-tésre méltó darabszámot nehéz volt el-adni, s ez magával hozta itt is és a hagyomá-nyos készülékeknél is az árcsökke-nést. Tovább kuszálta a helyzetet a rend-szerharc is. Egy éve még úgy látszott, hogy a Video-8 rendszer technikailag fe-lülmúlja a VHS-6-ot, közbeszólt azonban az S-VHS, mely visszahatott a Video-8

árára, és még tovább mérsékelte a piacot. E túlzott óvatosságot sokan cáfolják, nem jósolva gyors terjedést az S-VHS-nek, ugyanúgy kárúozumnak értékelve a Video-8-nál Highbandet, és inkább az egyre újabb és több szolgáltatást nyújtó, kedvezőbb áron kapható készülékekkel történő rivalizálásban látják az indokokat.

Az árvaltozások persze nem korlátozódnak egyetlen márkára. Kamkorder-tesztünkben említést tettünk arról, hogy bár a márkák kavalkádjá látszólag nehezíti a döntést, valójában a hat nagy kamkordergyártó cég mindegyike egész sor európai partnernek szállít, melyek az importált távol-keleti készülékeket saját márkanevek alatt adják el. Mint a stuttgarti Video c. lap összeállítása alapján készült táblázatból is látszik, ez azért is érdekes, mert egyes esetekben a gyártott felvevők csak a partner cég nevével jelennek meg. Egy-egy típus árvaltozása szinte törvényszerűen rántja magával a többi is és a családtagok függőségben tartják egymást.

Fölvetődik tehát a kérdés, érdemes-e várni a vásárlással, lehet-e számitani további áresésre. Nos, úgy tűnik, hogy 2000 DM körül van a fájdalomküszöb, mely alatt az ár a jelenlegi műszaki-technológiai színvonal mellett nem tartható. Ez alól persze lehetnek továbbra is kivételek, egy-egy típus kiárusítása során, vagy az említett diszkontpiacokon, összességében azonban nem tartjuk jellemzőnek. A kamkordergyártók ugyanis rendszertől függetlenül három árkategória stabilizálására töreksenek. Az alapkészülékek ára a jövőben 2000 DM körül lesz, a több szolgáltatással rendelkező közepkategória 2500 és 3000 márka közötti sávban lesz elérhető, míg az S-VHS-rendszereket megillető árkategória a 3500-4000 márkás sávot célozza meg.

Hogy ennek mennyire van reális esélye, azt egy összefoglaló táblázatban közzöljük, mely az NSZK piacát mutatja. Az első oszlop a gyártó által célba vett piaci árat tartalmazza a megjelenés időpontjában, a második az NSZK legfontosabb városában lévő szakkereskedések naplójában megjelent hirdetései alapján állították össze 1989 januárjában, míg a harmadik oszlop az áprilisi árat mutatja. A negyedik oszlop Hauptbahnhof környékétől a Marienplatzig tett júliusi pillanatfelvételünk eredményeit mutatja.

Ami érdekes volt, az olcsó készülékeket árusító kisebb üzletek kirakatában alig fedeztünk fel kamkordert, igazán a szakboltok kínálatában és áruházak híradástechnikai polcain sorakoztak nagyobb kínálatban. Az általunk feljegyzett árak elsősorban áruházi kínálatot tükröznek, ezeket éreztük jellemzőbbnek. Az első és második oszlop összehasonlításának látható eredménye egyes típusoknál nagyfokú árzuhanás, ami a kínálat és kereslet valóban rossz összehangolására utal. A régebben megjelent típusoknál ez esetenként az 1200 DM-et is elérheti, az újabbaknál az esés már kisebb, gyakorlatilag 200 DM körül van, és január és

április között a további csökkenés a stabilizálódást kezdő mutatni. Ezt alátámasztani látszik a negyedik oszlop csak néhány készülékre vonatkozó áralakulása is, bár jellemző módon a legnagyobb áresést a Kaufhalléban látott Orion VMC 206-nál tapasztaltuk.

Elhatározott vásárlási szándék esetén, ha ennél olcsóbban lehet találni egy szolid kamkordert, akkor nem érdemes sokat habozni, bár... és itt jön a körkép másik oldala. Lehet, hogy több olvasónk elnéző mosollyal olvassza az aggályoskodó intelmeinket. A sokszor emlegetett csúcstechnológia, a szolgáltatások széles köre, a használatból következő ártámogatások azonban Murphy nem egy törvényét juttatják eszünkbe. És ezzel nemcsak mi vagyunk így. Nem tagadjuk, a kamkorder-tesztünkben szereplő készülékek állták a sarat, bár nem volt célnak igazunk mindenáron való igazolása. Más tesztek nézegetve - s hogy aktualitásnál maradjunk - válasszuk a Saba VM 6940 alteregóját, a JVC GR-A30-at, melylyel a "Video"-soknak nem volt szerencséjük, egyórai üzem után meghibásodott, s a javítás után sem sokáig bírta. A Telefonken változat sem hozott sok sikert, három nap után a felvétélkészlet üzem monda fel a szolgálatot. A Saba VM 6940 bírta legtovább, de végül ugyanazt a hibát produkálta, mint a Telefonken.

A Nordmed RF 300 ugyan állta a sarat, de a tanulság levonható. Nem ígértünk felhőtlen élvezetet a garanciát és a javítási biztonságot figyelmen kívül hagyó vásárlóknak.

A hazai árak - az átlagkeresethez viszonyítva - bizony nem követik az NSZK-beli csökkenést. A Saba VM 6940 készüléke 85 ezer Ft-jával a 2000-2700 DM intervallum alsó határához mérve még elfogadható vétel lenne, ha az akkumulátor is a készletbe tartozna. A Minolta C-50E 118 ezer Ft-ért már kedvezőbb vásár. Az ITT VMC-3888 kiskereskedelmi árat e sorok írásakor még nem ismerjük, de a táblázatban látható 2300 DM körüli "kiakadott" kiskereskedelmi árból kikövetkeztethető.

Talán nem tévedünk nagyot, ha itt hon nem a közeljövőre jósoljuk a videóélményt teljesebbé tevő kamkorder NSZK-beli piachoz hasonlítható telítettségét.

EZ IS PIAC, AZ IS PIAC

ÜRTÉVÉ**ÜRTÉVÉ**

AZ ASTRA MŰHOLD

1989. február hó 5-én 18 órától négy csatornán megkezdte a SKY-műsorok sugárzását, ezek:

SKY CHANNEL, SKY NEWS, SKY MOVIES, EUROSPORT.

Február hó 1-jétől már műsort sugároz a FILMNET, két további csatornát bérel a SKY a műholdon, amelyek előrejelzés szerint még februárban megkezdik a műsor sugárzását:

LIFESTYLE-KINDERNET és DISNEY CHANNEL.

Skandináviának SCANSAT néven két műsora lesz, de ezek és a FILMNET már jelenleg is csak kódolt adást adnak, tehát fizető tv-ként fognak működni. Kódolt programmal jelentkezett a műholdon a SCREENSPORT csatorna is, bár azt eredetileg nem fizető tv-nek jelezték.

Február 10-től az MTV music TELEVISION amerikai műholdadó Európa számára készített műsorát sugározza.

Az előrejelzés szerint a SKY MOVIES és a DISNEY CHANNEL is fizető tv-k lesznek.

Öt csatornából négy a terv szerint német műsornak van fenntartva, de az ötből még egyik sem ismert, hogy melyik adó műsorát fogja sugározni.

A PARSAT-vevőberendezés bármelyik műholdas csatornáját – ÁFA-val együtt – csatornánként tízezer forintért áthangoljuk az ASTRA, a SKY CHANNEL vagy a SKY NEWS, vagy a EUROSPORT csatornájára és komplett berendezéseket is szállítunk sürgősen újabb csatornák bekötéséhez.

A PARABOLA ÚJ SZOLGÁLTATÁSA

Az antennát továbbra is az ECS-műholdra irányítottan kell hagyni, és onnan vehető a TV5 és a SUPER CHANNEL műsora, a PARABOLA olyan kiegészítő berendezéssel szállítja a blokk-konvertert, amivel vehető az ASTRA bármelyik vagy mind a három csatornája.

A SKY CHANNEL és a SKY NEWS a vertikális polarizációval sugároz, ezért polárváltó alkalmazása nem szükséges. Ha a EUROSPORT és az MTV műsorát is venni kívánják, úgy még egy blokk-konverter szükséges polárváltóval.

Az 1989. február 13-án ismert műsorszolgáltatást írjuk le, de amikor a hirdetés megjelenik már többet tudunk az ASTRA-ról.

PARABOLA ELEKTROTECHNIKAI Rt.

Budapest XIII., Kassák Lajos út 78.

Telefon: 490-791, 409-964. Telex: 22-3425

Postacím: 1553 Budapest, Pf. 19

Videoberendezések javítása,
áthangolása, színes televíziók
áthangolása, valamint Hi-Fi
berendezések áthangolása és
javítása.

VIII., József krt. 38.
Tel.: 141-216.

Hazai és külföldi garanciális és
készpénzes fekete-fehér és színes
televíziók javítása,
videomagnetofonok áthangolása.

XV., Frankovics M. u. 57-63.
Tel.: 635-225

Nyugati készülékek szervize:
Video- és Hi-Fi berendezések
javítása, áthangolása.

VI., Lenin krt. 94.
Tel.: 311-129

Szervizeink
CSÜTÖRTÖKÖN 20 ÓRÁIG
tartanak nyitva.

**Semmi kétség!
A Rávisz
a segítség!**

RÁVISZ

SZOLGÁLTATÓ
KISSZÖVETKEZET

ÁRUBÓN ÉS 100,-

KIZÁRÓLAG A
VIDEO MAGAZIN OLVASÓINAK!

ENNEK AZ ÁRUBÓNNAK ÁTADÁSÁVAL

1000 SCHILLING VÁSÁRLÁS ESETÉN MAGAZINONKÉNT ÉS SZEMÉLYENKÉNT

100 SCHILLINGET VISSZATÉRÍTÜNK.

modapalla
APRA

ELECTRONIC DISCONT

1020 WIEN, TABORSTRASSE 15

1060 WIEN, MARIAHILFER STR. 97

1060 WIEN, OTTO BAUER-GASSE 18

TV-, ÉS VIDEÓKÉSZÜLÉKEINK BEÉPITETT MAGYAR HANGGAL RENDELKEZNEK

WEST-
BAHNHOF

GÜRTEL

KAISERSTRASSE

SCHOTTENFELDASSE

ZIEGLERASSE

ANDREASGASSE

NEUBAUASSE

ZOLLERASSE

KIRCHENGASSE

STIFTGASSE

modapalla
ELECTRONIC DISCONT
Magyarul beszélünk!

SCHMALZHOFGASSE

APRA

OTTO BAUER-GASSE

EDENHARTZGASSE

AMERLINGSTRASSE

MARIAHILFER STRASSE

BÄRNERGASSE

GETREIDEMARKT

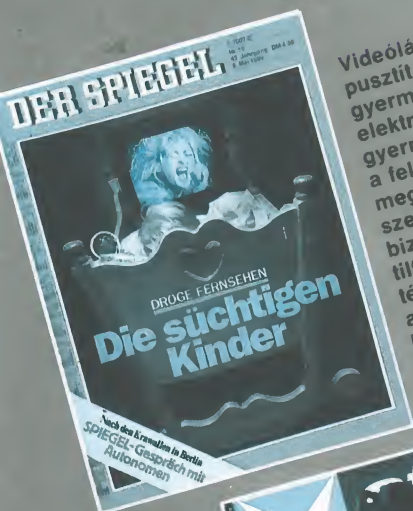
RING

NAGY VÁLASZTÉK A MÁRKAKÉSZÜLÉKEKBEN !
RENDKÍVÜL OLCSÓ ÁRAKON

TDK PHILIPS
SAMSUNG
HITACHI
Panasonic
TENSAT
Technics
MAXELL
FISHER
JVC
SHARP
JANUARY
G. Commodore
SONY
GRUNDIG
PIONEER
TOSHIBA
GOLDBEAR
SALORA

AZ ÁRAKBÓL A 20%-OS ADÓT A HELYSZÍNYEN LEVONJUK

KÉP- KÖR

Videoláz és tévéjárvány pusztít a civilizált világ gyermekeinek körében. Az elektronikus kultúra gyermekbetegsége a felnőttek táborát is megosztja: az egyik tábor szerint a késeket el kell tiltani mindennemű tévezéstől és videózástól, a másik csoport azt állítja, hogy a képernyős kultúrát a jövő, csak a túlzott végletektől kell óvni a csemetéket.

Miközben tanulmányok és felmérések ezrei születnek, gyermekeink ott gubbasztanak a képernyők előtt, s nézik, amit mutatnak nekik. Például az erószak képeit. Az Egyesült Államokban, mire egy gyermek eléri 12. életévét, addig 80 ezer erószakos jelenetet és 14 ezer tévéhalottat láthat csak a televízióműsorokban, s ehhez jönnek még a videofilmeken szereplő brutális akciók. Ez a gyakoriság azt sugallja, hogy az ember 64 százalékos valószínűséggel lehet bűncselekmény áldozata. A valóságos arány csupán 0,5 százalék. Az egy főre jutó erószakos médiaakciók száma Európából hasonló a nyugat-európai országokban is. Egyáltalán nem meglepő ezek után, hogy Svédországban egy négyéves kislány, nagypapja vállaltan halálhíret hallva némi töprengés után azt kérdezte: ki ölte meg a nagypapát. A videokölyök hamarabb ismerik meg a gyilkosságot, mint a természetes halált. És persze játszaniak is a halállal. Zombit, vámpírt, karateőrültet az óvodában. Különösen a hétvégeket követően. Ez nevezik a nevelők hűtőszindrómának. A gyerekek ugyanis péntek délutántól vasárnap délutél a tévét és a videót bámulják, s ami ez idő alatt legjobban megragadja a fantáziájukat, azt játszzák az óvodában meg az iskolai szünetekben. Az Egyesült Államokban a 2-5 éves apróságok napi 4 órát nézik a tévét, az NSZK-ban pedig este 11-kor még vagy 650 ezer 13 év alatti fiatal ül a készülékek előtt. Az NSZK-ban a bekábélezett és videóval rendelkező háztartásokban naponta több mint öt órát üzemel a varázsdoboz. És a szülők kétharmadának sejtelmé sincs, mit néz a gyerek. Franciaországban három ezer gyermeket kérdeztek meg, mit szeret jobban: a tévét vagy az apját. Közülük csaknem minden második a tévét választotta!

Fogalomná vált a „videokid” (videókölyök) és a „kabelkid” (kábeltelevíző gyerek). Ül a készülék előtt, kezében a távirányítóval (úgy 5-6 éves kortól), és nyomkodja a gombokat. Szinte flipperezik a (média)paradicsomban. Ha valamelyik csatornán lassul a cselekmény vagy

NYITÓ

unalmas részhez ér a kazetta, ugrik egyet, másort vált. Van miből válogatni: az NSZK-ban ezer videóműsor és 30 tévéprogram között kalandozhat. Ebből aztán a legfantasztikusabb látványt mixeli össze magának. „Mit csinálnál, ha nem volna tévétek vagy videoték?” – kérdezte a német kisiskolásokat. „Atmennek a haverokhoz és ott nézném a műsört!” – felelte egyikük. Az már észbe sem jutott, hogy más időöltés is van a világban.

Hans Dieter Zimmermann nyugat-berlini irodalomtudós a gyermekek leki megerőszkölésének tartja a tévét és a videót. Teljes tévé- és videóvilámmal javasol 6 és 7 éves kor között (ezt nevezzük „zéró-média” javaslatnak) ugyanis ebben az életkorban kezd kialakulni a szimbolikus intelligencia, s a gyermek ilyenkor a legfogékonyabb a magatartási mintákra. Ha sokat néz tévét és vidót, akkor átvetheti e sémák irányítófunkcióit a szülőktől és a nevelőktől, a gyermek médiamintákat követ. Már hároméves korban is sokat árthat a képernyő varázsa, mert fizikai passzívításra kényszeríti a kicsit. A gyermek kialakuló érzékelési és mozgási intelligenciája ugyanis közvetlen élményeket, gyakorlati tapasztalatokat kíván. Még abból is többet tanul a gyermek, ha felelme a padlórdí egy lejtett ceruzát, mintha végigné egy akármilyen műsört.

Minél lenyűgözőbb a képminősége, annál demónibb a hatás. A tévé+video nemcsak kábítószor, hanem valóságos testi-lelki márg – állítják sokan. A többtűnt képernyőbeteleség (poliszimptomatikus tévészindróma) hatásai a gyermekekre öt pontban foglalhatók össze:

1. A képernyő vibrálás megereitelt, esetleg károsítja a szemét.

2. A huzamos ülést testtartási hibákat, gerincderülést okozhat, a behajlított tartott lábmozgás következménye zsurorodás lehet.

3. Az epilepsziára hajlamos gyermekeknél a képrékvencia rohamot válthat ki, rossz közérzetet okozhat.

4. Az alvás-ébredési ritmus a műsörtől függő lefekvés időpontok változékonysága miatt

felborul, alvászavarok jelentkezhetnek.

5. Kis légtér helyiségben a tévékészülék alkatrészeinek melegegő szigeteléséből ártalmas gázok távoznak.

A szakirodalom bőven sorolja a gyermekekre váró pszichikai és szociálpszichikai következményeket is. Ime hat pontban:

1. A 25 kép/másodperces frekvencia, a vibráló fény, az egyre divatosabb gyors vágások, ráközelítések és pergően váltakozó beállítások képről képre űzik a gyermeket, annyi időt sem hagyva, hogy szemével kövesse a mozgásokat. Ilyen képmények között nem tudja feloldozni a látványt, sajátos transzba, egyfajta bódulatba esik, s ez több káros következménnyel járhat.

2. Állandósulhat passzív magatartása, mely kommunikációs zavarokhoz vezethet.

3. Beszűkült, illetve passzív marad szókincse, mert a gyorsan pergő képhez nem marad ideje hozzákapcsolni a szavakat.

4. Fantáziavilágát téltélesség kárhoztatja a tobzódo képek, így a média által kiszolgált képzetele kreativitása (alkotóképessége) csökken.

5. A képernyő hársányi ingerrei egyre magasabbra tornázzák az ingerküszöböt, csökken az érzékenység és a felfigyélőképesség. 6. A készülék előtt töltött idő az aktív tanulástól, művelődéstől és társas kapcsolatoktól fosztja meg a serdült, aki kortársaiat szemben hátrányos helyzetbe kerül.

Az elektronikus eszközök tehát nemhogy csökkentik, hanem inkább konzerválják, sőt fokozzák a kulturális különbségeket és távoloságokat a társadalmi rétegek között. Egy 12 éves német iskolás lány salomoni bölcsességgel így fogalmazta meg a helyzetet: „Aki túl sokat néz tévét és videót, az elbult. Aki pedig túl keveset, az nem fog tudni semmit.”

Végül is nem lehet letagadni, hogy az elektronikus médiára szükség van: a tévé és a video, noha nem magát a valóságot, hanem annak képét közeli hozzákn, mégiscsak egy új világot formáz. Olyat, amely nem jöhett volna létre az elektronikus

eszközök nélkül. A nyomdák, a celluloidfilm és a mechanikus számológép kora lassan lejár. És akik nem értik az új világ konstrukcióját, egy „szép, új világtól” rettegnék (nem is egészen alaptalanul), azok úgy próbálják konzerválni a biztos múltat, hogy a jövő várományosait szeretetteljes aggodalommal igyekeznek távol tartani a zűrzavaros, új médiától. És részben igazuk van, amikor túlzott szűrsőségtől óvják a kiakulozólében lévő új embereket. Akkor azonban már nincs erkölcsi alapja féltéseknek, amikor a gyerekek szemét és fület akarják befogni az új vizuális és akusztikai élmények előtt, mondván, hogy azok csak ártóak. És még agályos todrátka is felállítanak arról, hogy az elektronikus eszközök használata hátrébe szorítja a személyes nyelvi érintkezést, ez pedig az absztrakt gondolkodásért, „feladás” bal agyfélteke fejlődésért elmaradásához vezet.

Lehetséges, hogy az elektronikus képalkotó bekapcsolódása a nevelési és szocializációs folyamatokba valóban megváltoztatja bizonyos érzékszerveink és magasabb agyi funkcióink beidegzését, de ez nem feltétlenül jelent korcsosulást! Kifejezetten káros az olyan szemlélet, amely a változás, az átalakulás mögött mindig káros jelenséget gyanít! Tudomásul kell vennünk, hogy érzékszerveink és kommunikációs technológiánk párhuzamos fejlődése nem csak természetes az emberi értelem evolúciója szempontjából!

Gyermekeink már másképp látnak, mint mi. (Ahogy mi is másképpen láttunk, mint szüleink.) És mást is akarnak látni. Mert másként néznek. Mást fognak fel ugyanaból a képből, mint mi. Úgy kell meginttanunk őket az általunk kitalált eszközök (tévé, video, komputer) használatára, hogy közben nekünk kell megértenünk őket. Mert az az eltérés, az a másság, ahogyan őg elkezdnek látni és hallani és gondolkodni, a különbség a jövő biztosítéka. Ez kell vinnünk azt a lázas igyekezetet, ahogy látszólagos passzívitásukban egy új nyelvet sajátítanak el: az elektronikus képalkotó. Szeretetteljes irányítsuk őket, s ha kell, a törvény szigorával tartsuk távol tőlük azokat, akik vissza akarnak élni ezzel az ózinte kíváncsisággal. Segítenünk kell őket abban, hogy tudatosodjon bennük: ezek az eszközök a civilizációs létszükségleti cikkei. Meg lehet lenni nélkülük, de akkor az egy másik történelem, nem a civilizációs kultúráé.

Bánkodhatunk és duhonghatunk, hogy miért éppen Bud Spencert, Donald kacsát, Roger nyusztit vagy Brinkmann professzort kedvelik. De nem tehetünk úgy, mintha ezek a „hóskók” meg sem születtek volna. Magunknak is rá kell jönnünk, hogy sokszor ilyen ostoba minták közvetíthetnek elemi értékeket, lényeges üzeneteket mondhatnak kultúránk (és antikultúránk) természetéről. Sokszor roppantul buta történetek képleg megdöbbentően sokat mondó nyelven vannak megfogalmazva (pl. A hegylakó. A hús és vér, A szárnyas fejtánc). Inga Sonesson svéd szociológus szerint a tévé és a video csak úgy jelent rizikót, ahogy például a cigaretta, a testsúly, az életmód a rák kialakulásában. Egy a faktorok között. És lehet, hogy veszélyes, de élni is az.

A gyerekek tehát természetesen vonzódnak az új médiához és az idősebb nemzedék nagy része húzódozik tőle. Ugyanígy volt a XVIII. században az olvasással, amikor a könyvek olcsóbbak lettek és tömegesen elérhetőek, s a mozival is ez volt a helyzet a XX. század elején.

Az elektronikus szórakoztatóipar pedig gerjeszt és kielégíti az igényeket. Működik a rejtett pénzügyi gépezet, meg az üzlet, s most épít a tévékétvének és -videóknak áll világ. Akkor konjunktúra van, amikor három éve még kevesen sejtették Amerikában. A hirdetőt egyre növekvő mértékben vásárolják a gyermekmúsorokra ágyazott reklámok, s ahogy nő a társaságok bevétele, egyre több gyermekműsor készül tévére, videóra. s nő a tévés gyermekadás. A színvonal emelkedéséig pedig nő a nézőszám, s a kör bezárul: a különféle tényezők egymást erősítik. Már az angol ITC Entertainment is önálló műholdas gyermekcsatorna indítását tervezi. Az Egyesült Államok nagy hálózatairól a szombat reggeli gyermekmúsorokra fordított összegek egyik évről a másikra csaknem 20 százalékkal növekedtek. S ez a nagy gyermekvideó-üzleti láz egy új generáció egészen korai jelentkezését jelzi.

**Egy
kamera,
amely
elkerülte
a láncotalpakat**

Horváth Gábor

ÚJ!

Video- kazetta- kölszönző!

Akció, horror, kaland, erotikus, rajz-
és mesefilmek kölcsönzése nagy
választékban!

Budapest, VIII., József krt. 43.
Tel.: 335-581
Budapest, XV., Kontyfa u. 6.
Tel.: 645-116

Nyitva tartás reggel 8-tól este 10-ig

Kedvező áron kínálunk

a Rózsavölgyi Zeneműboltban
(cím: 1052 Budapest, Martinelli tér 5.)

márkás videokazettákat!

AGFA E-180 (3 órás) 590 Ft
TDK E-180 (3 órás) 590 Ft
Gold Star E-180 (3 órás) 490 Ft

Postai utánvételes szállításokat is
vállalunk.

Állami Könyvterjesztő Vállalat

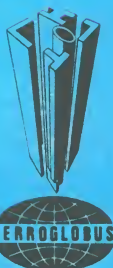
ZAJCSILLAPÍTÁS KÖRNYEZET- VÉDELEM

CSENDES LEMEZZEL

a tervezés és kivitelezés
minden szakában,
rendkívül egyszerű,
előnyös megoldás.
Új gyártmányok,
zajos munkahelyek

CSENDESÍTÉSÉHEZ
konstrukcióváltoztatás
nélkül
alkalmazható.
FERROGLOBUS
Vas- és Acél
TEK Vállalat
Lemezdaraboló Üzem
Budapest XX.,
Gubacsi hídfő 6.
Tel.: 279-430

NYELVLECKÉK I.

A házi videózás kiválóan segítheti a nyelvtanulást – feltéve, ha van hozzá jó nyelvleckekazettánk. A Televideo Kiadó négy idegen nyelv tanulásához járul hozzá kiadványaival. E leckéket az elmúlt évek során sugározta már a Magyar Televízió. Most összegyűjtve kínálják a tanulni vágyóknak. De érdemes-e velük haladni a tanulásban?

Ez alkalommal az orosz és az angol, a következő hónapban a francia, majd a német nyelvleckesorozatokat mutatjuk be.

Artúr robot mindent ismétel:

Fortocska I-XI.

A Fortocska magyar jelentése – semmitmondó: szelíztetőt ablakoska. Ám az a csőpség, aki szívvél-lélekkel kezd az orosz nyelv tanulásába, s lelkes nézője a Fortocskának, minden bizonnyal megfeledezni kezd a jelentéktelen jelentésről, mert számára ez a szó egyet jelent a történetek, mesék egyedi, játékos atmoszférájával.

Rendkívüli a Fortocska hangulatát teremő ereje. Ezt elsősorban a remek szerkesztésnek köszönheti. Egy-egy lecke fel-felviláncol képekből, jelenetekből, rajzfilmmézekből áll. Az egymást követő fejezetek pedig ezek ismétlésével és a kiegészülő újabb és újabb részletekkel körkörös, folytonos és egyben felfelé ívelő szerkezetet képeznek. Az egymást váltó, pergő képek dinamikusak, színesek és élményszerűek. Didaktikai és metodikai szempontból ez a szerkesztési elv előnyös és sok tanúlással szolgál az apróságok számára.

Az atmoszférateremtés forrásai: A vassorú bába, Piroksa és a farkas, Hófehérke és a hét törpe, valamint a Grimm testvérek állatmeséi alapján készült rajzfilmbetétek, amelyek egy valóságos életrébbé vannak beágyazva. A mesék alapja és háttere egy nagy család és annak megszózott hétköznapjai. A mese nemcsak a valósággal van mesterien összekapcsolva, hanem némiképp a fantáziákkal is, ami biztosan számít a gyerekek maximális érdeklődésére. A robot szerepeltetése a bevált tanulási módszerek egyik sikerült formája, hiszen Artúr mindent tagoltan és pontosan ismételt. A mese és a valóság művészi összefonódása abban is

megmutatkozik, hogy az életszerű jelenetek díszletei is rajzoltak és papírból készültek.

Mire tanít meg a Fortocska? Megtanít írni, olvasni, számolni, a mindennapi használatban gyakran előforduló állandó szókapcsolatokat használni, s felhívja a figyelmet egypár nyelvtani formulára. Ugyanakkor a gyerekek esztétikai neveléséről sem feledkezik meg. Verseket, énekeket tanít, igyekszik maximálisan kiaknázni a nyelv ritmikáját és rímait – szem előtt tartva a nyelvben rejlő játékoságot. A mókás mondókák, régi, népies kifejezések, a mese sajátos szókincse valamint a nehezebb nyelvtani kategóriák szerepeltetésével a sorozat alkotói magasra helyezték a mércét, színvonalas lexicát állítottak össze. Mindez mégsem tűnik nehézknek a gyerekek szemében, hiszen játékosan tudatosítja bennük, könnyűszerrel veri a fejükbe a megtanulandó szabályokat és rendhagyó alakokat. Egy példa erre: az almából kidugja a fejét egy golyószemű, mulatságos kukac, s így szól: „En nagyon szeretem az almát. Gyerekek, ti is egyeteket almat!” S a kisdíák máris megtanulta az eszik ige rendhagyó fel-szólító módját.

A hét-nyolc éves gyerekeknek még nincsenek praktikus, még kevésbé politikai szempontjai. Játsszanak. Ezért szeretik meg könnyen a Fortocskát. Ha szeretetük az orosz nyelvre is átragad, a Fortocska megtette a magáét.

(A kazetta ára 1800 forint, kölcsönzési díja naponta 150 forint, áfával.)

Cs. J.

Idilli valóságbrázolásban:

Davajtye!

Élethűbb, frissebb összeállításra számítottam. A Davajtye orosz nyelvleckesorozat középiskolásoknak I-II. – nem szolgált különösebb meglepetéssel. Sőt, a nézőkben aggályok merültek fel a bemutatott életanyag „hitelessége” és „érdekesítő” mivolta miatt.

Mindahányan – a nyelvet oktatók és szerzők – tudatában vagyunk az évek óta felhalmozódott gondok megoldásának elodáztatatlanságával, s köztudott az is, hogy a társadalmi élet minden területén kibontakozó reformoknak köszönhetően az orosz nyelv oktatása – is – válságperiódusba került.

Ha két-három év elteltével az orosz végleg kiszorul a kötelező nyelv kategóriájából – márpedig ez a folyamat beindult – akkor életbevágóan fontos lenne megmaradása és népszerűsítése érdekében egy reformszellemben születendő, korszerű életemléletet tükröző, új metodikával felépített orosz nyelvleckesorozat. Ha ez a nyelv is fakultatív tantárgyként lép elő, akkor az amúgy is mindent roppant kritikus szemlélettel néző középiskolás korosz-

tály továbbra is köszörszini fogja a nyelvét a sorozat avíttságán.

Mindezek ellenére a nyelvleckének vannak vitathatatlan értékei. Elsősorban az anyag tematikai sokszínűsége, amely a teljesség igényével született meg: ismerkedés, szakmák, utazás, szórakozás, étkezési szokások, a fasusi és a városi élet, sport, üdülés, hobbi, ünnepek, színház, irodalom, tudomány, s ezeken kívül a sok látványosságot felvonultató fejezetek Szovjetunió legszebb tájairól és városairól – Moszkva, Leningrád, Tbiliszi, fekete-tengeri üdülőhelyek, Kijev, Szamarkand, Baku, Petrovovrec, Carszkoje Szele, Novoszibirszk.

A témák változatossága, gazdagsága tehát eleve garantálja a lexikális sokrétűséget. A szóanyag a hétköznapi és az ünneppnapok világát a maga teljességében rögzíti. Másodsorban, de ugyanolyan fontossággal, a humor adja a nyelvleckesorozat értékét. A humornak nemcsak szórakoztató, hanem didaktikai szempontból is meghatározó szerepe van. Kedvet csinál a tanuláshoz, s a humor megértése önbizalmat ad a diákoknak.

Ínkább beszélnek, mint lőnek:

FOLLOW THROUGH

A csomag megvásárlásával három videokazettát (két egyenként 180 és egy 90 perceset), valamint az úgynevezett *Nézők kézikönyvét* (*Viewers' Handbook*) kapjuk kézhez a kis táskára emlékeztető műanyag dobozban. Az anyag a jól ismert és sikeres *Follow Me* folytatása: elsősorban otthoni, egyéni tanuláshoz ajánlják, és középhaladó szintű nyelvtudás szükséges hozzá.

A *Nézők kézikönyve* az RTV-Minerva kiadásában valamivel többet nyújt, mint az eredeti BBC-kiadás: van benne egy magyar nyelvű bevezető *Lőrincz Zsuzsától és Sillár Emokétől*, és egy 22 oldalas angol-magyar szövszedet, ahol az angol szó után zárójelben közlik annak a leckének a számát is, ahol a kérdéses szó először előfordul. A szövszedet, akárcsak az egész *Follow Through*, előtanulmányoknak a *Follow Me* feltételezi, így természetesen sok olyan nyelvtanuló lesz, akinek igen gyakran kell a szótárt is használnia. A videós anyag 15, egyenként 25 perces leckeéből áll, a könyvben minden ötödik lecke után egy igen rövid – egy- vagy kétoldalas – teszt következik Checkpoint címmel, amelyek megoldása a könyv végén található.

A tematikai richnesséből adódó lexikai árnyaltság ellenben nem jár együtt a grammatikai tudatosítással. Elvértve fordulnak csak elő ismétlések a szövegben, de nyelvtani pontosításra egyáltalán nincs példa. A grammatikai oldal elhanyagolását mindenképpen súlyos hibának tartom, annak ellenére, hogy nem vagyok híve a nyelvtan szabályok feltételbe besúgyolásának. Ezen hiányosság miatt a nyelvelvekesorozat nem felel meg a szokásos elvárásoknak. Az összehallgatás mindenekelőtt kultúrtörténeti és országismerteti áttekintést ad, látványosságra, vizuális élményszerűsége törekedik, nem kapcsolva össze azt a nyelvtanulási vizuális módszerrel, amire pedig a tanulók többségének szüksége lenne.

S nem kevésbé jelentéktelen az sem, hogy helyenként túlságosan idilli a valóságábrázolása és az emberi kapcsolatok bemutatása. Mint ahogy ezt az egyik szereplő neve is fogalmazza: „mint a mesében”. S a valóságban ez a fajta beállítással nem ösztönözhet hat majd a diákságra, hanem kételkedést fog kiváltani, s kérdések sokaságát fogja felvetni.

(A két kazetta ára 2 x 1900 forint, kölcsönzési díj kazettánként 150 forint, átfával.)

Csernyánszki Judit
orosz szakos tanár
Szinyei Merse Pál Gimnázium

zetvédelemről). Az itt szereplők sokféle akcentussal beszélnek, hiszen van közöttük egyszerű halászember, aki az osztrigárról mesél, labdarúgóedző és egy könyvkiadó igazgatója is. A szerző célja éppen az, hogy eredeti nyelvhazsárlatot mutasson be eredeti (néha tudatosan kissé zajos) környezetben.

A harmadik szál korunk elengedhetetlen kelléke, a krimi. 15 epizódban követhetjük egy szálodalai gyilkosság nyomozásának történetét. Természetesen, az anyag jellegéből adódóan a szereplők sokkal többet beszélnek, mint lőnek, de a végén tény derül minden titokra, és a befejezés igen finom angol humorral fűszerezett. Ez az angol humor és angol hangulat kellemesen átlengi az egész tananyagot.

A *Nézők kézikönyve* részletes utasításokat ad, hogyan haladjunk lépésről lépésre a könyvben és a videós anyaggal. Ezeket igen tanácsos megfogadni. Minden leckéhez rövid bevezetők, gyakorlatok tartoznak, amelyeket a videórészlet megtekintése előtt, alatt és után kell átvenni; ezek sokat segítenek a megértésben és az új anyag gyakorlásában. A szerző, Nick McIver az úgynevezett funkcionális nyelvtanulási módszert alkalmazza, amely például azt is jelenti – és ez igen jó hír –, hogy a nyelvtanuló réme, a *nyelvtan*, ilyen formában nem is szerepel. Ehelyett az egyes nyelvi funkciók, például üdvözlések, szándék kifejezése, tanácsadás köré csoportosulnak az egyes nyelvi jelenségek, mint a jóvő idő különböző formái, a segédigék használata stb.

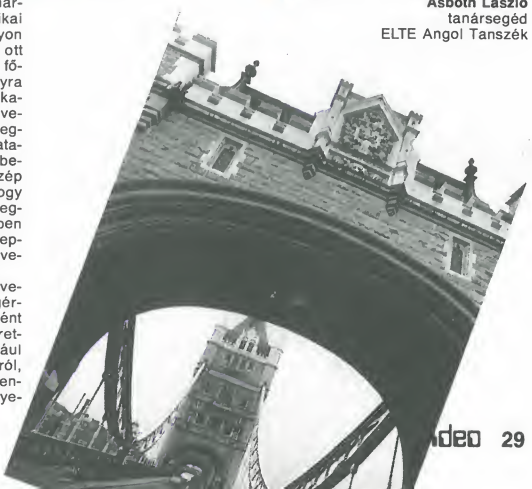
A könyv végén szereplő összes szóbeli és írásbeli feladat

megoldásával az önellenőrzés könnyen elvégezhető. A könyv külön tanácsot ad angol bevezetőjében a teljesen egyedül tanuló számára, ezek is rendkívül hasznosak. Felhívom a figyelmet arra a játékra, melytől igen szórakoztató tud lenni: játszunk le néhány percet egy még ismeretlen jelenetből *hang nélkül*, a képi információ alapján próbáljuk meg kitalálni, vajon mi történik, mit mondhatnak az egyes szereplők. (Mellesleg ez talán azért is hasznos, mert így alkalmunk nyílik arra, hogy jobban megfigyelhessük az angolok gesztusait, arckifejezését, mimikáját.) Azután adjuk rá a hangot, és nézzük meg, mennyire sikerült a szerző fejével gondolkodni. Ebben a játékban segítségünkre lehetnek olyan ismétlődő motívumok, mint a titkárnő már-már kóros rajongása a szobanövények iránt; Pierre, a francia főpincér véget nem érő történetei; a kisiskolai főnök ismétlődő kérdése: „Billy jame, szaladj le, és dobjál be egy kis pénzt a parkolóórába!”

A *Follow Through* modern tananyag, szórakoztató és jól használható. Ha teljesen egyedül tanulunk belőle, sok türelem kell hozzá, mert egyes dokumentumrészletek szereplőit bizony kissé nehezebben lehet megérteni, mert több szakkifejezést használnak, vagy éppen erősebb tájékozatlansággal beszélnek. Javaslom, hogy nézzük meg inkább több tucatszor ugyanazt a kérdéses részt, és úgy próbáljuk megérteni, legalább a tartalmát – ha nem is minden szót –, mielőtt angolul jobban tudó barátainkhoz fordulunk segítségért.

(A csomag ára 7150 forint, a Televideo Márkabolijában 6825 forint.)

Asbóth László
tanársegéd
ELTE Angol Tanszék

30 vider

Biblia gyerekeknek

Az Oxford Vision angol videokiadótól a Televideo megvásárolta a Gyermek Biblia (Children's Video Bible) sorozatot. Eredetileg 1985-ben látott napvilágot a Lion Kiadónál Penny Frank Lion Story Bible címu munkája, mely rajzokkal mesélte el a bibliai történeteket. A három kiadást megért kötet sikere nyomán tavaly készült el Angliában a könyv videováltozata öt kötetben. A Televideo ezeket az ötperces önálló történeteket két kazettára

tömörítette: az Ószövetség körülbelül 180 perces, az Újszövetség 150 perc időtartamú.

Az alkotás a múlt évben elsősorban annak köszönhetően sikerült a nagyvilágban, hogy festmények, rajzok segítségével élvezetesen, a gyerekek számára könnyen befogadható módon dolgozza fel a bibliai eseményeket. A mű angol és magyar nyelvre változtatban is megvásárolható, kazettánként 2000 forintért.

Párbeszéd a videótankönyvvel

Ha valakit, akkor engem biztosan nem érdekel a desztillálás. Hogy mégis lázba hozott a téma, annak egyedüli indoka, hogy ezzel a kémiai folyamattal nem egy szakelőadósnak ismerkedtem meg, hanem annak a korszerű oktatástechnikai eszköznek a segítségével, melyet videótankönyvnek kereszteltek el megalkotói. *Kabdebő György* rendező és *Gerő Péter* tanár, számítógép-programozó így szeretnének hozzájárulni a tanítás és a tanulás megkönnyítéséhez.

De mit is kínál a tanár és diák számára a videótankönyv? Nem a hagyományos értelemben vett oktatófilmet. Az ismeretterjesztésben és az oktatásban eddig alkalmazott filmtípus ugyanis az átlagnező igényeit vette figyelembe. Így a tanulásban elmaradtaknak túl magas, a haladóknak pedig túl alacsony színvonalúnak bizonyult. Az interaktív (párbeszéd) video éppen ezt a problémát kívánja feloldani: lehetővé teszi arra, hogy az egy-másol eltérő érdeklődésű tudásfelhasználók saját tanulási ritmusuknak megfelelően haladhassanak a megismerési kívánt szakterületen.

Az alapötletet az adta, hogy a video rendelkezik a tanuláshoz alkalmazható egyfajta feltételrendszerrel, nevezetesen a képek kime-

revithetők, lassíthatók, visszajátszathatók. Ugyanígy számos jól hasznosítható tulajdonsággal rendelkezik a számítógép is a tanulás megkönnyítése szempontjából, ám korántsem olyan látványosság, mint amit a video vizuálisan nyújthat. Kézenfekvő volt tehát a két berendezés összekombinálása.

Igy jött létre a „tankönyv”, mely előre és hátra lapozható (video), amely kérdéseket tesz fel, válaszokat korrigál (számítógép), s teszi mindezt olyan ritmusban, sorrendben és nehézségi fokon, ahogyan azt a diák és tanár megkívánja.

De hogyan fest mindez a valóságban?

A videótankönyv eddig elkészült anyagai a vegyipari szakközépiskolák Desztilláció című anyag részét tartalmazzák. Ez a jelenlegi tantervben mintegy tizenkét órássá foglalkozás. Amikor a Commodore 64-es számítógép és a videoberendezés összekapcsolása után beindítottuk a programot, a képernyőn megjelenik a főcím s egy kérdés. Mi az ön neve? A későbbiekben azután már mindig ezen a néven szólítja meg a gép a tanuló, s ugyanezen címző alatt rakatározza el memóriájában, hogy melyik diák hol tart a tananyaggal.

A következő fázisban a tanuló választhat, milyen sor-

rendben kíván haladni az ismeretek elsajátításában: videobejátszás segítségével akarja megismerni az anyagot, gyakorló feladatokat kergeti vagy a kiegészítő magyarázatokra kíváncsi.

En – gyánúlanul – a laboratóriumi desztilláló készülék anyagszert utottam be a gépbe, mire gazdag tartalomjegyzék jelent meg a monitoron. Egy rövid bejátszás megtekintése után számítógépes magyarázatokkal gyakorlati anyag hiányos kémiai tudományt, majd egy komputeres szimuláció segítségével magam is elvégezhettem a filmen látni kísérleteket. Valahányszor rossz mozdulatot tettem a kísérleti berendezés összeállításában, melyet egy joystick segítségével irányítottam, a gép jelezte a hibát s utbaigazított. Ugyanígy előékenyen vezetett botlásaim során a gép a tesztek megoldásakor. Ha egy kérdésre helytelen választ adtam, más megfogalmazásban ismét visszakérdezte tőlem a feladványt. Így folytattuk a párbeszédünket, míg végül a hibátlan tudományt kapott gratulációkkal álltam fel az asztal mellől.

Most készül a videótankönyv újabb változata, mely ezúttal a biokémia témakörének egy fejezetét dolgozza fel. A MOVI Helios Stúdióban azonban jóval nagyobb távlatokban gondolkoznak

Ilyen logikailag interaktív rendszer tudományok szerinti megsehol sincs a világban. Mind ez idáig csak külön-külön használtak az oktatásban a két eszközt, pedig számos területen eredményesen működhetnek az összeházasított berendezések. Propaganda-, referenciálakra építjük, mint az általános ismeretterjesztésben, kezdve egy szálloda halljában felállított tájékoztatóeszközzel, az konkrét technológiai feladatok támogatásáig.

A videótankönyv iránt máris nagy az érdeklődés, így az eddig elkészült anyag csak speciális területen használható, ám a fejlesztők alig győzők az újabb és újabb másolatok készítését.

A tankönyvet 8-10 ezer forintot onkolgási áron szerzethetik be az iskolák (a meglevő számítógép és videokészlet átalkalmazása és a szoftvert tartalmazza és az ár), am az Országos Pedagógiai Intézetnél kötött megalkodás értelmében ennek csupán 40 százalékát kell kifizetni. A többi az új eszköz támogatás ORI magára vállalta. A fejlesztők pedig éppen a takarékoskossági megfontolások miatt készítették programjukat a legolcsóbb számítógéptípusra, a Commodore 64-esre.

Dobszay János

Mit ígért a BM?

Elkobzott videokazetták nyomában

Előző számainkban két olyan jogesetért is foglalkoztunk, amelyekben az eljárás során lefoglalt videokazettákat jogerősen elkobozta a bíróság. De vajon milyen szabályok is vonatkoznak az elkobzásra, és egyáltalán, mi történik az intézkedést követően a jelentős értéket képviselő műsorhordozókkal?

A Btk. szerint el kell kobozni – többek között – azt a dolgot, amelyet a bűncselekmény elkövetéséhez eszközül használtak vagy arra szántak, ha az az elkövető tulajdona. A törvényben meghatározott esetekben el kell kobozni azt a dolgot is, amellyel a bűncselekményt elkövetették, vagy amely az adott vagyoni előny tárgya volt. Az elkobzás végrehajtásáról alacsonyabb szintű jogszabályok intézkednek. Ezek szerint az elkobzást a megyei (fővárosi) bíróság gazdasági hivatala hajtja végre. Abban az esetben, ha az eljáró hatóság korábban lefoglalta a szóban forgó tárgyakat, az elkobzás pusztán a bíróság belügye. A jogszabály azt is kimondja, hogy az elkobzott dolgot állami vállalat vagy szövetkezet útján – kivételes esetben árverésen – kell értékesíteni. Az elkobzott dolgot akkor lehet megsemmisíteni, ha értékesítése valamely oknál fogva nem lehetséges, illetőleg – és ez az érdekes! – az eredeti állapotban való értékesítése a közrendet, a közegészséget vagy a közérkölcset sértene, illetve veszélyeztetné.

Egy igazságügyi miniszteri rendelet tovább részletezi az elkobzás foganatosítását. Ebben hangzik el, hogy azt az elkobzott dolgot, amelynek művészeti, történeti, oktatási vagy tudományos értéke van – a bíróság intézkedése szerint – a megfelelő gyűjteményben való elhelyezéshez térítésmentesen át

kell adni a kijelölt kezelő szervnek. Ezt a szervet az elkobzott tárgy jellege szerint illetékes miniszter jelöli ki.

A fenti jogszabályhelyek szellemében az MM Filmfőigazgatósága még 1986-ban csaknem egy évig tartó, kiterjedt levelezésbe kezdett az elkobzásokban érintett minisztériumokkal és országos hatáskörű szervekkel a kérdéskör megnyugtató, a filmszakmai szempontokat is figyelembe vevő rendezése érdekében.

A főhatóság munkálkodásának ismertetése előtt azonban azt is érdemes megjegyezni, hogy meghatározott esetekben a tanácski szabálysértési hatóságok is jogosultak önállóan szankcionálni és videokazetták elkobzását kimondani. Ez az egy szabálysértés a szerzői művek jogosultainak használatára, amelynek az elbírálása tanácski szinten marad. Az elmúlt években nem sok ilyen ügyről tudunk, de abban a pár esetben a Filmfőigazgatóság közreműködésével az elkobzott videokazettákat átadták a Magyar Filmintézetnek.

A Filmfőigazgatóság levelezése egyébként arra irányult, hogy az eljárások során lefoglalt, majd elkobzott videokazetták komoly anyagi és – bizonyos esetekben – információs, esetleg művészeti értéket képviselnek, amelyek megsemmisítése ésszerűtlen és célszerűtlen. A nemzeti video gyűjtemény felelőseül kijelölt Magyar Filmintézet számára viszont át lehet adni ezeket a kazettákat eredeti tartalmuk megtartásával vagy anélkül. A Filmintézet a kazettákat – mint a videoarchívum részét – zárt anyagként kezeli, és csak tudományos kutatás céljaira teszi hozzáférhetővé.

A megkeresett minisztériumok válaszeveleiből kiderült, hogy az elkobzott tárgyak kezeléséről még számos egyéb, nem nyilvános belső utasítás és rendelkezés intézkedik. Ettől függetlenül a Belügyminisztérium lehetőséget látott a videoarchívum bővítésére az elkobzott videokazettákkal, de a közsemérmet sértő horror-, erkölcsi, morális torzulásokat előidézhető kazetták esetében csak a „törlés utáni hasznosítást” tudták elképzelni. (Ez az állásfoglalás még jóval az ominózus, a pornó- és horrorkazettáknak zöld utat biztosító vámröndelet előtt született.) A BM annak idején arról is tájékoztott, hogy több belügyi rendelkezés átdolgozása folyamatban van, és ennek keretében rendezni kívánják az igazgatási tevékenység során elkobzott egyes tárgyakat – így a videokazettákat – kezelését is. Ígéretet tettek arra is, hogy a tervezett módosítások során majd hasznosítják a művelődési tárca észrevételeit. Sajnos azóta sincs tudomásunk a módosítások életbe lépéséről vagy az észrevételek hasznosításáról.

Az Igazságügyi Minisztérium a büntető és vétségi eljárásokban lefoglalt videokazetták ügyében illetékes. Ez a tárca is elismerte a Magyar Filmintézet jogosultságát a művészeti, történeti

vagy tudományos célokra hasznosítható videokazettákra, sőt, a megyei (fővárosi) bíróságok figyelmét is felhívták a jogszabályi feltételek fokozottabb vizsgálatára. Ezek szerint ha az említett feltételek fennállnak, a bíróságoknak az elkobzás végrehajtás módjait az el kell előírniuk, hogy a film-vagy videoanyagot a Magyar Filmintézet részére kell megküldeni. Viszont az Igazságügyi Minisztérium sem értett egyet azzal, hogy a közrendet, közérkölcset sértő kazetták is a filmintézethez kerüljenek. Az „eredeti állapotban való értékesítésre” alkalmatlan videokazetták esetében a megsemmisítést tartották egyedül üdvözítő megoldásnak, kivéve, ha lehetőség van a videokazetta letörlésére. Ez esetben azonban a térítésmentes átadás sem jöhet szóba, mert a kazetták értékesítéséből befolyó összeg igazságügyi bevétel.

Mivel a videokazetták tartalmának törlésére alkalmas technikai eszközökkel és szakapparátussal az igazságügyi Minisztérium feltehetőleg nem rendelkezik, felvetődik a kérdés, hogy a BAV- és más használt cikkeket értékesítő üzletekben jogellenesen forgalmazott kalózmásokkal nem a bíróságok gazdasági hivatalának közreműködésével kerültek-e oda

Kiss Zoltán

Videó háló- zsákkal

A Magyar Független Film- és Video Szövetség (MAFSZ) és az I. László Gimnázium KIT Egylete (Középiskolai Informatikai és Tömegkommunikációs Egylet) összefogott, és első ízben 1989. november 4-5-én (szombat, vasárnap) az I. László Gimnáziumban (1102 Budapest, Kőrösi Csoma út 28.) meghirdeti az első középiskolás videófórumot. A fórum nem verseny lesz, hanem egy olyan lehetőség, amelyen a MAFSZ által felkért szakemberek megnézik és tanácsaikkal segítik a készülő vagy félkész munkákat. Az I. László Gimnázium a fórumhoz a helyet adja és vidékiek részére – ha hálózást hoznak magukkal – az ott avas lehetőségét.

SIKERLISTA

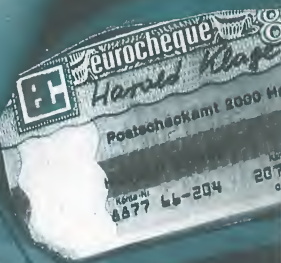
A MOKÉP Videotéka legsikeresebb filmjei

1. Tuti dolog (amerikai vígjáték)
2. Egy ember a légióból (francia vígjáték)
3. Az ördög jobb és bal keze (olasz-NSZK kalandfilm)
4. Biztos halál (japán kalandfilm)
5. Keresztesek (lengyel történelmi film)
6. A téma (szovjet játékfilm)
7. Hajnal (Jancsó Miklós rendezte francia film)
8. Mr. Universe (magyar játékfilm)
9. Bátyasétány '74 (magyar operettparódia)
10. Hüvelyk Panna (japán rajzfilm)
11. Egy szem borsó, két szem borsó (szovjet rajzfilm)
12. Lámpaláz (olasz horrorfilm)
13. A biztosan élő sárkány-lady (hongkongi karatefilm)
14. H-bomba (hongkongi karatefilm)
15. Istenek fegyverze (hongkongi karatefilm)
16. A kockázat ára (francia krimi)
17. Fekete Jézus (olasz dráma)
18. Alvin Ailey amerikai táncszínháza (francia táncosfilm)
19. Rod Stewart (angol koncertfilm)
20. Lee Aron Live (angol koncertfilm)

INTERVIDEO sikerlista a kölcsönnapok alapján

1. (1) Bourne Identity (A Bourne-rejtély), amerikai bűnügyi film Richard Chamberlaine
2. (2) Disorderlies (Ápolandó ápolók), amerikai vígjáték a Fat Boysszal
3. (-) Excalibur, angol történelmi kalandfilm Nigel Terryvel, Helen Mirrennel
4. (4) Deadly Friend (Halálos barát), amerikai sci-fi bűnügyi film Matthew Laborteaux-val
5. (-) City Heat (Párbaj a városban), amerikai bűnügyi film Clint Eastwooddal, Burt Reynoldsszal
6. (3) Angel of Vengeance (A bosszú anyála), amerikai bűnügyi film Zoe Tamerlisszel
7. (4) Magnum Froce (A Magnum ereje), amerikai bűnügyi film Clint Eastwooddal
8. (-) Deliverance (Gyilkos túra), amerikai kalandfilm Burt Reynoldsszal, Jon Voighttal
9. (-) Caddyshack (Golförültek), amerikai vígjáték Chevy Chase-zel
10. (7) Avanti!, amerikai vígjáték Jack Lemmonnal

Lányok átlat Szó bugyiban

Az igazság az, hogy a dolog az első perctől fogva gyanús volt. A dobozra azt írták, hogy a kazettán „erotikus szexfilm” látható. Ez a macskaállat típusú, fölösleges szokápcsolás tipikus esete, vélhetően a közönséges videós, hiszen a szexfilmmel feltétlenül erotikusnak kell lennie, különben nem az, ami. Nos, *Jess Franco* rendező ezúttal megvalósította a csaknem lehetetlent: sikerült a mástól óras, pucér hölgyek főszereplésével készült filmet úgy leforgatnia, hogy az erotikának még a látszatát is elrejtje.

Akárcsak a Hungaro Videónak, amelynek vásárlása éppen erre a filmtörténeti ritkaságra esett üttörőtervei valóra váltásukra. Való igaz, a pornóbehozatali tilalom feloldása, a *Szex ABC* után már csak idő kérdése volt, mikor jelenik meg előbb a „soft”, vagyis puha, majd később talán a „hard”, vagyis kemény pornó a hazai forgalmazók kínálatában. (A puha és a kemény pornó nem csupán a férfiúi ékesség állapotában, hanem az aktus bemutatásának aprólékosságában is eltér egymástól. A puha pornóban nagy szerepe van a mesesszövegeknek, általában szabályos játékfilm,

eltérően az „aktus” köré szőtt átlagos kemény filmtől.) Ha a Hungaro Video jószemű menedzserrel olyan filmet kerestek, amely után a felnőtt lakosság 99,9 százaléka megemlíti a kedve a szexfilmeiktől, akkor jól döntöttek.

Kezdjük talán a lényeggel, vagyis a lányokkal. A több pucér hölgyből legfeljebb egy ült meg az átlagos színtet, a többiek sem kora, sem testünya nem teszi alkalmassá a vetkőzés jelenetekre. Színesíti tehetsége pedig alighanem más jelenetekre sem. Mondjuk ki nyilván: korosodó, kövér, ösztöveiről hölgyek látványa nem indítja be az erotikus fantáziát. Legálábbis általában.

Mínél többet tudunk a film meséjéről, annál kevésbé érdekes a folytatás. Amikor kiderül, hogy a rejtélyes gyilkosságsorozat fő indítéka egy alkoholban tartott, levagott pénisz, amin ráadásul egy fura szemölcs is van, az ember mély megnyugvással gondol vissza rá: már az első kockák után helyesen vélte bárgyúnak a művet. A dobozon lévő felirat előre tudomásunkra hozza, hogy itt egy nővé operált férfi szerelmi és jogi problémáival lesz dolgunk. Ez eleve érdekelte volna a „fodorlatos magányosmozgás” filmen végigvitt szálát – nem mintha nagy

Hogyan szoktassuk le a nézőt a szexfilmekről?

kár érne a mű dramaturgiai felépítését. Ami nincs, az nem is károsodhat.

Már a címet is rosszul fordították magyarra, így aki netán több, átlátszó bugyis hölgyet vár, annak keservesen csalódnia kell. Már csak azért is, mert a női szereplők csak elvéve hordják e ruhadarabot. A magyar szinkron szakmailag korrekt, de fölösleges befektetés. Bőven elég lett volna a feliratozás. Vagy még sok is...

Az már csak részletkérdés, hogy az öltözködési diatból és az autók formájából kiderül-e az évtizedes filmről van szó. Az amerikai helyszínnel sem fázistolták magukat az alkotók, sőt még arra sem figyeltek, hogy ne csupa olasz és spanyol márkájú kocsi álljon az utcákon a kamera előtt. A nyilvánvalóan költségkímélő megoldásokhoz tartozik ugyanannak a tengerparti szállodasornak a többszöri bemutatása, a kevés helyszín és szereplő is. Szóval sikerült megvenni egy régi, ócska és olcsó szexfilmet. Mivel ez az első ilyen a hazai boltokban – legalábbis a legalisakban, mert a többiben ennél csak jobbkat forognak –, aki innál meríti ismeretét, az joggal vélheti úgy, ilyen a műfaj. Pedig az *Emmanuelle* és a többi híres, „soft” film valóban erotikus. Még a klasszikus szexjeleneteket állig tartalmazó *Kilenc és fél hét* is erotikus az isteni *Kim Basinger*-rel. Választék tehát lett volna. Csak nyilvánvalóan pénz nem volt a megfelelő filmek beszerzéséhez.

Ami természetesen jellemző napjaink magyar vállalkozásaira. Egy ötletből gyorsan akarunk pénzt csinálni. Kaszálni akar mindenki a vendégfőzől a videoforgalmazói. Nem tudni, hány száz, netán hány ezer ember megy letré a doboz elején látható csábos hölgy (mondani sem kell, hogy nő nem szerepel a filmen) vagy a doboz hátulján olvasható, sokat ígérő ajánlás

olvasván. Aki látatlanban megveszi az 1990 forintért kínált kazettát, joggal érzi becsapva magát.

Arról már nem is beszélve, hogy a magyarországi nemi kultúrára panaszokozó orvosokat (és hölgyeket) hallgatva világos: a *Szex ABC*-re és az *Izléses*, valóban „felvilágosítással” szolgáló pornóra nagyobb szükség lenne, mint az iparág szemétere. Az hogy ez utóbbi az olcsóbb csak a rövidlátó üzletembernek perdöntő érv. Ha valaki hosszú távra tervez, akkor a minőséget kell szem előtt tartania. Úgy, ahogy általában a magukra valamit adó cégek teszik. Ez úgy, ahogy mi már évtizedek óta nem tesszük – az utóbbi években meg különösen nem.

Egy arab országban dolgozó magyar orvosok mesélték, milyen meglepő hatást váltottak ki az ottani fiatalokból az Európából importált pornófilmek. Azt hitték, az életben is minden úgy játszódik, ahogy a videófilmekben: bejön egy szőke nő, levetkőzik és szétteszi a lábát. A magyar ápolónőknek rengeteg gondjuk volt, amíg megértették a felbuzdult helybeli ifjúsággal, hogy Európában nem minden nő prostituált. Hasonló félreértések persze idehaza is fenyegetik a tapasztalatlan kamaszokat. A *Lányok átlátszó bugyiban* nem segíti őket az új ismeretek megszerzésében. Sőt, egy csomó kénszerképzetük támadhat – például a férfiből nővé operálhatóság vagy az utcán is pucérban flangáló szereplők látán.

Ha már a Hungaro Video szexfilmek forgalmazására adta a fejét, gondoskodnia róla, hogy apránként a műfaj legjavával kezdve vezesse be ezt a fajta terméket a magyar piacra.

Horváth Gábor

Műholdvevő paraboloid antenna- reflektor lakásába hozza Európát

Az Alumíniumszerkezetek Gyára megkezdte a műholdas tv-adások vételéhez alkalmas mechanikai berendezés gyártását.

A tükör műszaki adatai:

névleges átmérő $D = 1200 \text{ mm}$
alkalmazási frekvenciatartomány
 $10,9 - 12,5 \text{ GHz}$
nyereség $G = 39,5 - 41,2 \text{ dBi}$
 $F/D = 0,375$

Kiegészítő tartozékok:

állvány, fejtartó, megfogógyűrű és szerkezet.

Az állvány vízszintes és függőleges síkra, valamint sarokra szerelhető.

Ár:

vízszintes síkra szerelhető állvánnyal
11 458,- Ft
függőleges síkra szerelhető állvánnyal
11 610,- Ft
sarokra szerelhető állvánnyal
11 750,- Ft

Az alumíniumból készült tükör alkalmas a luxemburgi ASTRA, a DBS, valamint az ECS műholdak egyes programjainak vételére a megfelelő elektronikus egységek használata esetén. Termékünket elektronika nélkül ajánljuk.

Gyártja és forgalmazza:

Alumíniumszerkezetek Gyára
6801 Hódmezővásárhely
Szántó Kovács János u. 162.
tel.: 62/44-622
telex: 84-219

Továbbá Budapesten:

Alumíniumipari Kereskedelmi Vállalat
Belföldi Áruforgalmi Főosztály
Bp. X. Keresztúri út 39-41.
tel.: 630-668, 630-669
telex: 22-6667

Böngésző

Az e havi táblázatokban – melyek a nyugatnémet Video című lap 1989./5. száma alapján készültek – immár törvénytörően szerveződtek önálló csoporttá a Super-VHS videomagnók, melyeknek, úgy hisszük, rövidesen meglesz a hazai pártolói tagságuk is. Azért nem gondoljuk, hogy az előbbi túl népes lesz. Hiszen, például a Panasonic NV-FS1-et először a Victor Hugo utca elején lévő TKD üzletben láttuk. Akkor még dollárért, de a nyár elején már felfedeztük a Rákóczi úti Elektrik üzletben is, nem éppen alacsony, 125 ezer forintot árt.

A sztereó és hifi készülékek közül a Panasonic NV-F70 EG mind teljesítményével, mind árával indokoltan áll az első helyen. Szintén az első három helyezett közül van az ITT-Nokia 3998-as modellje is, melyet nemrég teszteltünk, és hazai piacon is hozzáférhető. Mint hifi készülék, igen jó jellemzőket mutatott.

A monó készülékek között több olyan típussal találkozhat az olvasó, amelyekről e lap hasábjain olvashatók már a korábbiakban, hazai forgalomban azonban ritkán fordult elő. A hazai kínálatból, a jelenleg is elérhető és elfogadható árú készülékek közül jó vételnek tartjuk a Fisher PI-DK-t és a Fisher P200-at, ez utóbbit a közeljövőben fogjuk tesztelni. Szerényebb igények kielégítését biztosítják a Goldstar és Daewoo típusok. E két készülékcsoport, bár a hazai árakban ez nem tükröződik, a minősítő táblázatok végén foglal helyet.

A táblázatban az e havi tesztünkben szereplő három kamkorder közül csak az ITT-Nokia VM-C 3888 típusa szerepel. A VHS-C rendszerű felvevők között ezzel a legelőkelőbb helyet foglalja el. Mivel mostani számunkban igen nagy teret szentelünk a videofelvevőknek, felesleges e helyen túl sok szót vesztegetni e típusokra. Mégis, aki a Minolta C 50-E, vagy a Saba VM 6940 jelzésű készüléket keresi, nem találja e felsorolásban, mivel egyszerűbb felépítésűkkel, kevesebb szolgáltatással, gyengébb kép-, illetve hangminőségükkel a rangsor végére sorolódtak.

Heiye-zés	Típus	Rendazer	Ár (DM)	Kép	Hang	Szolgá-latás	Felisz-relléség	Össze-sen	Minősítés
S-VHSKÉPMAGNÓK									
1	Blaupunkt RTV-910	S-VHS	3000	38	18	24	10	90	nagyon jó
1	JVC HR-S5000EG	S-VHS	3300	37	18	24	10	90	nagyon jó
1	Mitsubishi HS-E70	S-VHS	3000	37	18	24	10	90	nagyon jó
1	Panasonic NV-FS1	S-VHS	3000	38	18	24	10	90	nagyon jó
5	Philips VR 6948	S-VHS	3000	36	18	23	9	88	nagyon jó
5	Saba VR 6480	S-VHS	3100	37	18	23	10	88	nagyon jó
9	Telefunken A1200	S-VHS	3000	37	18	24	9	88	nagyon jó
9	Normende V500S	S-VHS	2990	37	18	24	9	88	nagyon jó
9	Akai VS S99EOS	S-VHS	3000	35	18	23	10	88	nagyon jó

SZTEREÓ ÉS HIFI-SZTEREÓ KÉPMAGNÓK

1	Panasonic NV F70EG	VHS	2000	32	18	24	10	85	nagyon jó
2	JVC HR D755EG	VHS	2900	33	18	25	7	83	nagyon jó
3	Blaupunkt RTV-900	VHS	2800	32	18	24	8	82	nagyon jó
3	Fisher FVH-D55HV	VHS	2400	32	17	24	9	82	nagyon jó
3	ITT VR 3998	VHS	2400	32	17	24	9	82	nagyon jó
3	Panasonic NV-D80EG	VHS	2800	32	18	24	8	82	nagyon jó
3	Sanyo VHR D700G	VHS	2400	32	17	24	9	82	nagyon jó
8	Akai VS-A77EOG	VHS	1900	30	17	24	8	81	nagyon jó
8	Loewe OC 570H	VHS	2700	30	18	23	10	81	nagyon jó
8	Sanyo VHR-D4710	VHS	2400	32	18	24	9	81	nagyon jó
9	Sony SL-HF950ES	Super Beta	2600	35	18	22	8	81	nagyon jó
8	Sony EV-S850PS	Video-8	3000	31	18	24	8	81	nagyon jó
8	Universum 2186	VHS	1898	30	17	25	9	81	nagyon jó
14	Hitachi VT 585-E	VHS	2700	24	17	24	10	80	nagyon jó
14	Toshiba VT 500	VHS	1850	32	17	23	8	80	nagyon jó
16	Blaupunkt RTV-800	VHS	1900	25	17	23	9	77	jó
16	JVC HR-D530EG	VHS	2400	32	18	20	7	77	jó
16	Siemens FM 586	VHS	1900	25	18	24	10	77	jó
16	Sony EV-S650	Video-8	2300	32	17	24	7	77	jó
20	Grundig VS-540	VHS	1850	24	18	24	10	76	jó
20	NEC DX-4000G	VHS	2200	28	16	24	8	76	jó
20	NEC DX-4000G	VHS	2200	28	16	24	8	76	jó
20	Telefunken A980P	VHS	1900	30	19	20	7	76	jó
20	Telefunken A990P	VHS	2300	31	18	20	7	76	jó
24	Blaupunkt RTV-740	VHS	1800	29	15	23	8	75	jó
24	Philips VR 6970	VHS	2000	30	19	19	7	75	jó
26	Braun a/d/s VC 4	VHS	3000	27	17	23	7	74	jó
26	NEC DX 2000G	VHS	1700	28	15	23	8	74	jó
28	Sharp VC 793	VHS	1550	27	18	20	8	73	jó
29	ITT VR 3948	VHS	1800	27	13	23	8	71	jó
30	Mitsubishi HS-421G	VHS	1600	31	18	18	8	69	jó
31	Orion VH 2308 HS	VHS	1500	24	18	20	8	68	jó
32	Universum VR 43788	VHS	1098	22	15	18	7	62	közepes

Monó képmagnók

1	Akai VS 3811	VHS	1650	30	11	24	9	74	jó
1	Grundig VS-550	VHS	1900	30	18	23	8	74	jó
1	ITT 3938 VPS	VHS	1800	30	10	25	9	74	jó
1	Mitsubishi HS-E20	VHS	1300	32	11	23	8	74	jó
1	Mitsubishi HS-E30	VHS	1400	32	11	23	8	74	jó
5	ITT Nokia VR 3929	VHS	1150	33	11	23	8	73	jó
5	JVS HR-D700	VHS	1600	31	11	22	9	73	jó
5	Philips VR 6285	VHS	1200	32	11	23	7	73	jó
9	Akai VS-38	VHS	1400	32	11	22	7	72	jó
9	Mitsubishi HS-E10	VHS	1200	32	11	22	7	72	jó
9	Philips VR 6180	VHS	1050	32	11	25	8	72	jó
9	Sharp VC 810G	VHS	1900	30	11	23	8	72	jó
9	Siemens FM 603	VHS	1200	31	11	23	7	72	jó
9	Sony SLV-402	VHS	1600	29	11	24	8	72	jó
15	Akai VS-22EOG	VHS	1100	31	12	21	7	71	jó
15	Blaupunkt RTV-330	VHS	1600	30	10	23	8	71	jó
15	Fisher FVH-P210KV	VHS	1200	31	11	22	7	71	jó
15	Fisher FVH-P10KV	VHS	1100	32	10	22	7	71	jó

Helyezés	Typus	Rendszer	Ár (DM)	Kép	Hang	Szolgáltatás	Felzereltség	Összesen	Minősítés
15	Panasonic NV-G21	VHS	1600	30	10	23	8	71	jó
15	Panasonic NV-D48	VHS	1800	30	11	22	8	71	jó
15	Philips VR 6670/02	VHS	1500	28	11	25	7	71	jó
15	Sanyo VHR 3310G	VHS	1300	27	11	25	8	71	jó
15	Sanyo VHR-4300	VHS	1300	31	11	22	7	71	jó
15	Toshiba V 300	VHS	1250	29	11	24	7	71	jó
25	Blaupunkt RTV-320	VHS	1400	29	10	23	8	70	jó
25	Blaupunkt RTV-660	VHS	1500	30	11	21	8	70	jó
25	Blaupunkt RTV-720	VHS	1800	30	11	21	9	10	jó
25	Panasonic NV-G12	VHS	1400	25	10	23	9	10	jó
25	Panasonic NV-G45	VHS	1500	30	11	21	9	70	jó
25	Saba 4B20	VHS	1400	37	11	21	7	10	jó
25	Sharp VC A605	VHS	1400	30	11	22	7	10	jó
25	Sharp VCT 410	VHS	1100	29	11	23	7	10	jó
25	Universum VR 2181	VHS	1098	30	12	21	7	70	jó

Többnormás képmagnók

1	JVC HR-D158 MS	VHS	2100	32	10	10	7	68	jó
2	Akai VS-X9EG	VHS	2300	24	10	23	7	64	közepes

Kamkorderek

1	JVC GF-S1000	S-VHS	6000	37	18	21	10	66	nagyon jó
1	Ohilips VKR9500	S-VHS	6000	37	18	21	10	66	nagyon jó
1	Bauer VCC 656	S-VHS-C	4000	86	11	21	9	86	nagyon jó
1	Blaupunkt CR 6000 S	S-VHS-C	4000	86	11	21	9	86	nagyon jó
1	Panasonic NV-MS-50	S-VHS-C	4000	86	11	21	9	86	nagyon jó
6	Sony CCD-V200 Pro	Video-8	4500	38	18	21	10	86	nagyon jó
1	Sony CCD-V95	Video-8	3700	33	18	23	9	80	nagyon jó
1	Sony CCD-V90	Video-8	4000	38	18	23	9	80	nagyon jó
1	Fuji M600	Video-8	4000	33	18	23	9	80	nagyon jó
10	Panasonic NV-MS-1	S-VHS	4500	37	12	22	9	78	nagyon jó
10	Blaupunkt CR-2000 S	S-VHS	4500	37	12	22	9	78	nagyon jó
12	Sony CCD-V2006i	Video-8	5500	38	18	22	7	11	nagyon jó
13	Canon E-708	Video-8	3700	32	12	23	9	76	nagyon jó
13	JVC GR-S77	S-VHS-C	4000	35	11	22	8	76	nagyon jó
13	Saba VM 6995	S-VHS-C	4000	35	11	22	8	76	nagyon jó
13	Loewe Profi-810	Video-8	3500	32	14	22	8	76	nagyon jó
17	Bauer VCC 826	Video-8	4000	33	12	21	9	75	nagyon jó
17	Blaupunkt CR-8010	Video-8	3900	33	12	21	9	75	nagyon jó
17	Metz 9629	Video-8	4000	33	12	21	9	75	nagyon jó
17	Loewe Profi 800	Video-8	3500	32	14	22	7	75	nagyon jó
21	Blaupunkt CR-8000	Video-8	3500	32	12	22	8	74	jó
21	Canon E-77	Video-8	2800	30	13	23	8	74	jó
21	Nikon VN-810	Video-8	400	32	12	22	8	74	jó
21	Sony CCD-SPS	Video-8	3600	30	13	23	8	74	jó
25	Canon E-70	Video-8	2600	30	13	23	7	73	jó
25	ITT VM-C3888	VHS-C	3400	32	11	22	8	73	jó
25	Kyocera KD-3010	Video-8	3500	31	13	22	7	73	jó
25	Minolta 8100	Video-8	3500	31	13	22	7	73	jó
25	Nordmende CV 2201	VHS-C	3500	32	11	22	8	73	jó
25	Pentax PV-C-850	Video-8	3500	31	13	22	7	73	jó
25	Philips 6840	VHS-C	3500	32	11	22	8	73	jó
25	Saba VM-6990	VHS-C	3500	32	11	22	8	73	jó

Árfolyamok

Ördög tudja, hogy amíg e sorok bejárnak a kéziratok szokásos útját, vajon miként változnak a valutaárfolyamok. Annyi azonban tény marad, hogy aki idehaza valutáért szeretne vásárolni, annak nem árt alaposan átböngésznie a keresztaárfolyamokat. Feltéve, hogy nem akar rosszul járni.

Az egyszerűség kedvéért vegyünk például videokazettákat. A jogszabályok értelmében minden magyar állampolgár négyezer forintnak megfelelő valutamennyiséget tarthat magánál; körülbelül 860 schillinget (120 nyugatnémet márkát vagy 60 dollárt). Ezért már jó néhány kazettát lehet vásárolni, s gyakran ugyanaz a típusú kazetta feleannyiába kerül valutában, mint forintban; tehát megéri. Am nem mindegy, hogy mikor és hol költjük el dollárunkat, márkánkat, schillingünket. A nyár kezdetén magasba szökött a dollár árfolyama, néhány héten át 1 dollár több mint 2 márkát ért, de sokáig megközelítette a 2 márkás határt. Mivel az árakat schillingben vagy márkában meghatározó valutát árusító üzletek fizeteskör dollárt is elfogadnak, ilyen esetben érdemes dollárral fizetni, s megmondni, hogy a zöldhasú bankkót „dollárboltban” adjuk-e ki. Budapest belvárosában, az Ofotért Párizsi utcai Saba-boltjában a 180 perces standard kategóriájú Sony DX 10 márká 50 pfennig, ugyanez 195 perces változatban 11 márká, 240 perces hosszúságban 13,30. A Sony E-180 UHG-HiFi 15 márká 30 pfennigbe kerül. Néhány méterrel arrébb, a Petőfi Sándor utcában található Rigler Electronicsnál ugyanezt a 180 perces Sony hifi kazettáért 11 dollárt kérnek (12 dollárról leszállítva). Vagyis amikor egy dollár két márkát ér(t), a két dollárért vásárolt kazetta árát márkában majdnem háromszor lehet(ett) venni! (2 x 11 dollár = 44 márká)! Az Intertourist boltjaiban sem tanácsos a dollárboom heteiben dollárral a zsebben kazettákat nézni, bár ott ugyanaz a 180 perces Sony UHG HiFi „csak” 9,20 dollár, a standard TDK HS E-180 pedig 7,50. A Skála Sztrádában ez a típus 75 schillingért kapható, vagyis „jó időben” átszámítva nem éri el az 5 és fél dollárt! De ki látja akár csak néhány héttel előre is, hogyan alakul egymáshoz képest a dollár, a márká, a schilling egymás közötti árfolyama? Bárhogyan is, megfontolandó, melyik valutás boltban költjük el a turistautunkról megmaradt dollárunkat, márkánkat.

F. T.

Sztálin földije csak Bécs alatt szereti a magyarokat

A szabadság nem más, mint az általam fölismert lehetőségek... Igen, valami ilyesmit kellett annak idején bebiláznai az iskolában. S ez talán nem is véletlen..., mert az általam/unk fölismert lehetőségek ugyan számosak, de a törvényhozók is újabb lehetőségeket ismernek föl – nem mindig lehet tudni, milyen szabadság érdekében –, s ezekkel meglehetősen leszűkítik az én és honfitársaim fölismeréseit. S olykor-olykor megmérkőzünk. Például ott, a táblánál, amire azt írták: VÁM-ZOLL.

Hátunk mögött 150 méterre a határ.

– Nem beszélni! Nem fotózni! Semmit se csinálni! Jön a főnök ur. Telefonál.

A barakkban nincs telefon, csupán színes tévék, videók, autós cikkek, tornyok, decdek, távolkeleti hífbíberendezések. Nehezen találunk ebben a szín- és típuskavalkádban bármilyen értékeset.

– Bóvli? Itt? Azt már mind eladtuk. Tavaly a magyarok a félbűbű golyót is elvitték – mondja a megkerült főnök, aki nyilván még itthon, Latabár Kálmán Állami Áruház című filmjéből tanulta: ha a dolgozó nép vásárolni akar, akkor a kereskedő örül.

Mi nem vásárolunk, így nem is örül.

Mióta a vámszabályok szigo-

rúbbak lettek, a videó- és a színes-tévé-üzlet szinte teljesen megállt – mondják –. Az apróbb, ezer schillingnél olcsóbb műszaki cikkeket keresik inkább.

Körülnézek. Itt ilyen nemigen akad. A tulaj is sejtli mire gondolhatok. Széttárja karját, s cinkos szemhunyoroggal mondja:

– Vásároljon valamit! Akkor majd meg tudja.

Inkább nem tudom meg. Talán Neudorfban.

A csupa üveg, csupa csillogás konténer sikeres üzletembert sejtet. A bejárat előtt gyönyörű lányok:

– Kaptak már reklámajándékot? Nem? Na ezt nézze meg! Ha ezt megveszi, akkor ön rendkívül szerencsés. El lesz ragadtatva a barátja! Két hét múlva ez lesz a legdivatosabb illatszer. Négyezer forintért megadja!

Azt persze nem teszi hozzá, hogy ennek a parfümnek rég lejárt a szavatossága, és hogy soha nem lesz már divat. A gyártó cég fillérekért szabadult meg az összes flakontól. Beljebb nemcsak műszaki cikkek vannak, hanem fonalak, farmerok, kávé, élelmiszer. Azon a bizonyos pénteken több tonna fogyott.

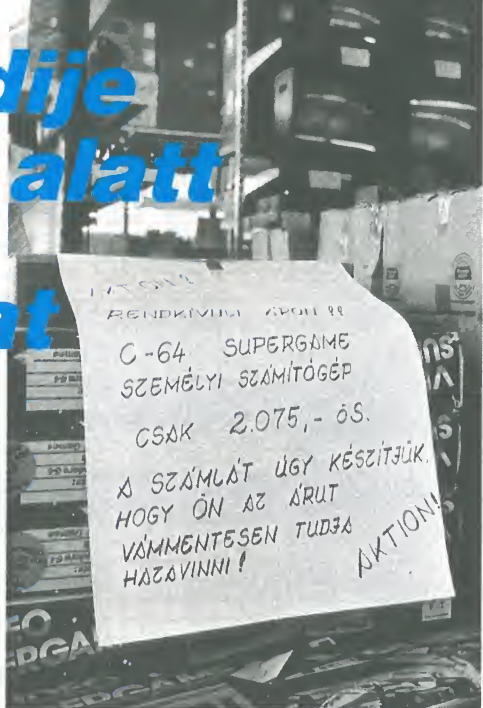
Az eladó fiú hangja már túl van a változáson. Nyurga, lányos arcú. Nem értem, mit keres itt alig tizenöt évnyi múlttal.

– Suli? Onnan eljöttöm. A tulajnak Pesten volt butikja. Hívtott, hogy jó a kereset. Itt nagy a világ, meg minden. Ehelyett napi tíz óra munka várt három-

ezer schillingért. Sokan vagyunk így. Hátul alszunk a raktaár mellett. A falakon befolyik a víz. Hétvégeken hazamegyünk. A mai nappal rúgtak ki, végleg megyek haza. Túl sokat járt a szám. Ebédidőt követtem el és magasabb keresetet. Az osztrákoknál kevesen keresnek tizezer alatt... csak mi...

Ahogy észreveszi, hogy a videókkal matatok, még hozzátesszi:

– Neked innen nem ajánlanék semmit. Ez a négyfejes Panasonic, ez valami. Nézd! Ha ezt itt megnyomom, meg ezt, az a lámpa kigyullad. Igaz, csak két hétre lehet előre programozni, de ez engem nem zavar. Teljesen lenyűgöz a külseje. Micsoda forma, meg mennyi bűgűr... Mindez pottom 10990 schillingért. Ezt elfogadnám, de nem mernék rá fogadni, hogy ha hazavinném, sokáig működne. Machinációk? Vannak, akik a vám miatt szédszedetik a gépet. Én csak kettőbe tudom. A tévével ugyanezt már nem lehet megcsinálni. Ezekért meg a videóért jórészt az oroszok jönnek. Ők még szabadon vásárolhatnak. Több darabra is szereltünk már szét, de erre ráfizetnek a palik. Otthon nincs olyan szerviz, ahol összeszerelnék, vagy ha igen, az újabb néhány ezer. Ha kéri, akkor meg alacsonyabb összegről adunk számlát, vagy több tételre állítjuk ki. A finác persze tudja, hogy az nem annyiba kerül, de ötven százalékot még elnéz.

Hírözön

Szerkesztő:
Csörögi István

Pásztori körlevél a pornó és az erőszak ellen

A film-, a televízió-, a video- és a reklámügynökségek „erkölcsi értékeket romboló tevékenysége” tárgyában adott ki pásztori dokumentumot a Vatikán, melyben megállapítja, hogy az „erőszakos magatartás és a szexuális szabadság” képeinek gyakori sugárzásával súlyos károkat okoznak az egyes emberek lelkében és a társadalmak egészséges fejlődésében.

A *pornográfia és erőszak medrében* című pápai ediktum megállapítja, hogy a tömegkommunikációs műsorok intézmények az erkölcsi normák egyéb-

ként is fokozódó összezavarodásának korszakában teszik hozzáférhetővé a pornográfiát és az erőszakot a széles közönség számára, beleértve a gyerekeket és a fiatalokat is.

A dokumentum azzal vádolja az iparilag fejlett országokat, hogy a kommunikációs-médian keresztül exportálják súlyos társadalmi betegségeiket a fejlődő országokba. A körlevél tudományos publikációkat idéz, melyek szerint „senki sem tekintheti magát immunisnak a pornográfiával és az erőszakkal szemben”.

A pornó és a brutalitás feltételezett hatásai között szerepel a bűnözési hajlam növekedése; hogy a gyermekek képtelenné válnak a valóság és a fantáziaképek megkülönböztetésére; pszichológiai kapcsolat alakul ki a szadista hajlamok és a nemi ösztönök között; az egészséges erotikai érzékenység csökken már a lágy pornó hatására is; a nemi ösztönök és reflexek csak kemény pornó hatására indulnak be: függő helyzet alakul ki, mely impotenciához vezet, magatartási zavarok keletkez-

nek, tárgyfetiszmus jelentkezik a szexuális életben (különböző kellekek és jelmezek hatására indul meg a nemi aktivitás) stb.

A pásztori körlevél felszólítja a média-szakembereket, hogy „dolgozzanak ki és alkalmazzanak etikai kódexeket a társadalmi kommunikáció területén”.

A dokumentum hangsúlyozza, hogy a római katolikus egyház nem a cenzúra újraesztését bátorítja, s „nem is kíván folyamatos párbeszédet kialakítani a kommunikációs intézményekkel, csupán tevékenységükre kívánja figyelmeztetni őket”.

Marlon Brando újra filmez, s ezúttal New York utcáit foglalta el forgatócsoportjával. *A The Freshman* (Az újonc) című filmet *Matthau Broderick* társaságában New Yorkban és Torontóban forgatják, *Andrew Bergman* rendezésében.

Ez év nyarán kezdték meg a *Midnight Express* (Éjféli expressz) című 1978-as filmet (rendezte: *Alan Parker*) folytatásának forgatását. *A Return* (Visszatérés) költségeire maximum 20 millió dollár irányoztak elő. A forgatókönyvi alapot – akárcsak az előző rész esetében – *Billy Hayes* írta saját valódi élményei alapján. A főszerepet ismét *Brad Davis* alakítja. (Az első rész videokazettán kölcsönözhető a Mokép Videotékájából.)

Nyar elején kezdték forgatni és karácsony táján kerül a moziba az ausztrál popsztárnő, *Kylie Minogue* főszereplésével a *The Delinquents* (A lögösök). A 10 millió ausztrál dollárba kerülő vállalkozás zenei producere *David Bowie*, a rendezője *Chris Thomson*.

A Kultúrvideo társaság júliusban 25 ezer példányban megjelentette *A Kirov Ballet varázsa* (*The Magic of the Kirov Ballet*) című egyórás táncszettet. A leningrádi tánckar 25 év után először turnézik az Egyesült Államokban. A különleges alkalomra megjelent műsoros kazetta ára 29,95 dollár.

Az amerikai Vidmark Entertainment „visszatérítési garanciát” vállal nyáron forgalomba hozott két filmjéért. Ha a kölcsönzövállalat az első hónapban 15-nél kevesebb alkalommal tudja kiadni a kazettát, akkor a forgalmazó visszatéríti a vásárlási ár felét. A *Midnight Cop* (Éjféli zsaru) ára 89,95 dollár, a *Short Fuse* (Gyors fűző) pedig 79,95.

Most nyílt!

VIDEO SZERVIZ

- Nyugati TV-k, videoberendezések, URH rádióvevők áthangolása (kétnormásítása) (OIRT–CCIR)
- Video- és audiokábelek készítése a megrendelő igényei szerint
- Video/audio bemenet építése

egy-egy TV vevőbe (a legjobb minőségű, interferencia-mentes lejátszást biztosítja)

VIDELCOMP KFT
szerviz

BP. XIII., VÁCI ÚT 102.
Tel.: 296-450

KORSZERŰ TECHNOLÓGIA

GYORSASÁG – JÓ MINŐSÉG

Augusztusban múlt husz éve, hogy megrendezték a woodstocki fesztivált, amely nézőszámát (csaknem félmillió) tekintve minden idők legnagyobb szabadtéri koncertje volt. A mérföldkönek számító zenei esemény évfordulója alkalmából újra kiadják a *Wadleigh* rendezte háromórás film videóváltozatát. A filmen a háromnapos hippinappal bálványai – *Jimmi Hendrix*, *Joan Baez*, a *Jefferson Airplanes*, a *Who* stb. – és rajongóik szólnak meg dalban és prózában.

*

Az MGM/UA Home Video nyáron képlemezen jelentette meg újra *Richard Lester* 1976-ban készült nagy sikerű filmjét, a *How I Won The War-t* (Hogyan nyertem meg a háborút?). Az eredetileg fekete-fehérben látható csatajeleneteket a rendező beleegyezésével utólag, elektronikus eljárással megszínezték.

*

Az Amerikai Videotársaság közzétette az idei év elején 225 kölcsönzóból vizsgálatból leszárt eredményeket. A felmérés szerint a megkérdezettek 52 százaléka szerint nőtt, 23 százaléka szerint stagnál és 25 százalék szerint csökkent a forgalom 1988-ban. Az adatszolgáltatók háromnegyede szerint 1989-ben nőni fog a videokölcsönzések mennyisége. A kölcsönzési ár állaga az előző évihez képest 2 centtel nőtt, a forgalomban lévő filmek száma 2200-ról 2400-ra növekedett. A videokölcsönzők 60 százaléka használja számítógépet az adatok kezeléséhez.

Kétkazettás meglepetés

A GO videógyártó társaság 1989 karácsonyára mintegy 30 millió dollár értékű VCR-2-vel látja el a D & H üzletlánczat áruházait. A kétkazettás videodeck, melynek ára 995 dollár körül alakul, kiváló minőségű másolatok készítésére alkalmas, és arra is képes, hogy a készülék egyik felén filmet nézhessen a vásárló, a másikon pedig egy éppen futó tévéműsort rögzítsen. A kétkazettás deck megjelelése tovább erősíti azt a trendet, mely szerint az üzletmenetbe bealkalmazható bizonyos mennyiségű házi másolás. A másolásvédelmi kódok nagy divatja is leáldozóban van. A *Crocodile Dundee* első része már utórról a védelemben, a második rész azonban alig két év után már zavaró kódok nélkül került forgalomba.

Ma még mozi – holnap már video

Hollywood legforróbb szezonja zárult le a nyár végén. Alig három hónap alatt 52 filmet bocsátanak ki a nagy stúdiók és a függetlenek. A több mint félszázból 37 akció kaland vagy vigjáték, s csak 15 a „lársadalmi dráma”, illetve művészfilm. Biztos sikerre számíthat az *Indiana Jones* harmadik része, melynek rendezője továbbra is Spielberg, és *Harrison Ford* játssza a főszerepet. A régi szereposztással folytatódik a *Ghostbusters* (Szellemirtók) és a *Lethal Weapon* (Halálos Fegyver), *Mel Gibson*nal a főszerepben. Az abszolút újdonságok között szerepel a már előre is nagyhirú *Batman* (Denevérember) *Jack Nicholson*, *Michael Keaton* és *Kim Basinger* főszereplésével. A filmet *Tim Burton* rendezte, aki a *Beetlejuice* című szörnykomédiával is remekelt. *James Cameron*, a *Terminator* (Halálosztó) és az *Aliens* (A bolygó neve: Halál) rendezője újabb óriási költségvetésű filmmel jelentkezik. *A The Abyss* (A szakadék) az óceán mélyén élő humanoidokról szóló látványos fantasztikus film. *Ridley Scott* (nyolcadik utas a Halál, Szárnyas fejvadász, Legenda) újabb filmje, a *Black Rain* (Fekete eső) az oszakai alvilágba kaulozó *Michael Douglas* és *Andy Garcia* közreműködésével.

Szexbotrány Madonna körül

Miközben folyik *Madonna* és *Sean Penn* válópere, egyre furcsább dokumentumok kerülnek elő a már-már botrányhős nő múltjából. A 30 éves, mintegy 100 millió dollárral vagyonnal rendelkező énekesnő aktmodellként kezdte pályafutását, s tíz évvel ezelőtt főszereplője volt egy erotikus filmnek (*A Certain Sacrifice* [Egy bizonyos áldozat]),

melyben természetesen meztelenül látható, félreérthetetlen szituációban. A 16 évesen aluliaknak nem ajánlott filmben egy ártatlanul hanyóródó lányt (*Bruna*) alakít, akit megerőszakolnak, s ezért barátai bosszút állnak az aljas szexgengsztereken. Madonná most tiltakozik a film videóforgalmazása ellen, a rendező, *Stephan John Lewicki* szerint viszont már késő. „Amikor csináltuk a filmet, nagy örömmel vett részt benne, senki sem kényszerítette, hogy ő legyen a főszereplő.”

A neves amerikai popsztárnőre képletes értelemben is rájár a rúd: több más országot után két nyugatnémet állomás (a Bayerische Rundfunk és a Westdeutscher Rundfunk) is leállította a *Like a Prayer* című slágerből készült videoklip sugárzását. Az ok: „A szám szövege és a hozzá kapcsolódó képsorok sértik a vallásos érzületet.”

◀ THE ABYSS

„Az utolsó kísértés” videón

Az Egyesült Államokban június 29-én jelent meg videokazettán *Martin Scorsese* nagy port felvert filmje, a *Last Temptation of Jesus Christ* (Jézus Krisztus utolsó megkísértése). A Blockbuster Video, az USA második legnagyobb kölcsönzőhálózata (666 üzlettel rendelkezik) nem kívánja forgalmazni a kazettát, mivel az sérti a vallásos érzületet, s rombolja a cégről kialakult képet. A legnagyobb amerikai kölcsönzőláncolat, a West Coast Video (670 üzlet) vezetője ezzel szemben kijelentette: „Mi hiszünk a szólásszabadságban, s ezért nem zárkózunk el a hírhedt vált film videokazettán történő kölcsönzésétől és árusításától sem.”

Keiko Seinek,
a Video Magazin tudósítójának
beszámolója
Nyugat-Berlinből:

Videos a kiállítót

Augusztus 27-től szeptember 24-ig a nyugat-berlini Kongresszshalében, október 13-tól november 12-ig a zürichi Kurothausban látható a különleges video-műalkotások 25 éves történetét átfogó nemzetközi kiállítás, melyet első ízben március 18. és április 23. között rendeztek meg Köln városában. *Videoszobrászat* címen olyan kompozíciókat mutattak be, amelyek a képzőművészet és a video-art között, rejtélyes és mindmáig felderítetlen határzónában helyezkednek el.

Milyen is a két művészet egymáshoz viszonyított helyzete? Lehet, hogy a video a kortárs szépművészet legprogresszívabb műfaja? A kérdés megválaszolásához figyelembe kell venni, hogy sem a képzőművészet, sem a video-art területe nem tisztázott. A videóról kezdettől fogva viták sora folyik, arról, hogy az tulajdonképpen nem a művészetek, hanem a média műfajai közé sorolható, különösen ha a jelenlegi kísérleti vagy alternatív tévécsatornák megindítására gondolunk. Angliában a Channel 4, Franciaországban a Canal+ a hagyományos íomégkommunikációs rendszerben jelenkezik, csak éppen sajátos, a videoművészetre jellemző elenkulturális tartalommal. Így a video-art maga is köztes helyet foglal el a kommersz tévémedia és az elit vizuális művészetek között.

A videoművészetet két irányzat jellemzi. Az egyikben a művész az egész környezetet az alakítás tárgyaként fogja fel, beleértve a tévémonitorokat is, melyeket elektronikus fényforrásként alkalmaz, vagy csupán olyan tárgyakként tekinti őket, melyek képeket hordoznak felülükön. A másik irányzathoz tartozó csoport tagjai személyes képzeletüket alkotják meg a videokamera – mint hordozható rögzítőeszköz – segítségével.

Az elsőként említett irányzat a „videoinstalláció”. A tulajdonképpeni videoművészet kezdete 1963-ig nyúlik vissza, s eredetileg ezzel, a szépművészetek sorába illő ággal indul. A video-art ilyen besorolásának megértésére szolgál a videoszobrászat című kiállítás, mely az év egyik legnagyobb videóeseményének ígérkezik.

Miért használták a kiállítás szervezői a „szobrászat” szót a közkeletű „installáció” helyett? Nyilván azért, mert a kiállításon csak olyan, már korábban elkészült művek szerepelhetnek, amelyek nem illeszkednek bele az installációról kialakult művészet képébe. Persze az is motiválhatta a rendezőket, hogy ilyen címen a video-art jobban eladható.

A kiállítás tervezője és megvalósítója a Kölnisches Kunstverein igazgatója, dr. Wulf Herzogenvath. Ő a videoművészet képzőművészetként való elfo-

gadtatásának európai elharcosa, akinek régóta dédelgett álma valósult meg sok különböző irányú próbálkozás követően.

A Kölnisches Kunstverein 150 éves, és a videoművészet 25 éves fennállásának évfordulója jó alkalomnak kínálkozott a közös megemlékezés lehetőségeire. Sikerült megnyernie az ügynek a Sony támogatását, mely NSZK-beli hálózatainak legnagyobb irodáját éppen Kölnben működteti. A kiállítás támogatói között volt a DuMont cég, az NSZK egyik legnagyobb kiadóvállalata is. Az együttműködésnek köszönhetően 45 művet hívtak meg a világ legkülönbözőbb tájairól, ami eddig egyedülálló esemény a videózás történetében. Az 1984-es amsterdami Stedelijk Museumban megtartott The Luminous Image c. kiállítást követően ez a legnagyobb a hasonló jellegű kiállítások között. A kölni bemutatón a látogatók száma meghaladta a 20 ezret.

Az NSZK-t a videoművészet szülőföldjeként tartják nyilván, miután Walt Vostell és Nam June Paik itt kezdte meg munkásságát. (Noha Paik Koreában született és Japánban nevelkedett.) Ám kérdés, hogy ez a fajta videózás vajon tényleg művészet-e? Az NSZK nagy érdeme, hogy e dilemma dacára is megrendezte ezt a show-sorozatot.

Graf/ZYX: Voyer '88 (Leskelbő '88)

Anna Winteler: Tanulmány a szerelésről

Shigeko Kubota: Három hegy

Marina Abramovic: A kínai kör

zobrok ermekben

Most pedig nézzünk néhány kiállított művet.

Vostell néhány „emlék-műve” és Nam June Paik tv-piramisa (a V-nyramid különösen jól ismert darab) láthatunk néhány munkát a videoművészet hőskorától, Peter Campus-tól is. Az 1972-ben készült *Interface*-ben egy hatalmas tükör helyezkedik el a néző és a kamera között, s ezen a néző önmaga képét látja kivetítve. Egy másik amerikai, Bill Viola, aki értelmiségi körökben nagy megbecsülésnek örvend, egy sötét, csendes szobában egy rézcspot állított ki, amelyből szabályos időközönként vízcspek hullanak alá. Ezt veszi egy videokamera, majd a képet kivetítik egy hatalmas ernyőre, mely ennek a mindennapi látványnak különös színvilágot kölcsönöz a világítás és az elektronikus trükkök segítségével (a mű 1976-ban készült).

Sokféle videoinstallációt mutatnak be a kiállításon, köztük olyanokat is, amelyek egy-egy szoborszerű kompozíció elemeként használnak fel a monitort, de szerepelt olyan szigorúan egyszerű közvetítőrendszer is, mint Klaus von Bruché. Ő a kiállított teremben kívül egy parabola-tünnét állított fel, amelyről a szöveti televízió adásának képet közvetíti a bent elhelyezett monitorra.

Akadnak művek, amelyek a

nézőt úgy vonják be az alkotások terébe, akár egy videojátékba. Az amerikai *Buky Schwarz* nagy labirintusa fölött kamerák és monitorok függenek oly módon, hogy a labirintusban sétáló néző mindig ellenőrizheti saját helyzetét a felül elhelyezett képernyőn. Néhány munka inkább cirkuszi mutatványra vagy játékszerre emlékeztet. A francia *Michael Jaffreson* által kiállított monitorokon egy férfi láthatunk, aki tollal töltött monitorokat halmazott fel. A *Roland Servas* monitorja egy férfi arcát mutatja, amint egy kompresszor segítségével a képernyő elé helyezett tollpelyhet fújdogál.

A jugoszláviai *Dalibor Martin* *Japánkert* című installációja a természethez való viszonyt tematizálta: a sziklák helyett természeti képeket mutató monitorokat helyezett el, japán sziklakertekre jellemző elrendezésben.

A kiállítás egyik legérdekesebb darabja a *CRUX* című videokereszt-kompozíció, amely egy kereszt négy végére szerelt monitorból állt. A képernyőkön egy ember két keze, lábfeje és arca látható. A képek négy kicsiny kamerából származnak. Ezeket *Gary Hill*, a mű szerzője viseli önmagára erősítve, saját testrészeit felé irányítva. Akármilyen mozdulatot végez a kiállított teremben, a monitorok (elrendezésükből eredően) mindig ke-

reszre feszített helyzetben mutatják. A különleges videoprogramot alkotója a kiállítóhely közelében lévő templom belső terében is bemutatta.

Egyébként a retrospektív kiállítás megrendezéséhez négy épületet használtak fel. A helyiségek között a DuMont Kunsthalle volt a legnagyobb. A látogatók külön vevőköszüléket kaptak az egyes kiállított objektumok hangjának vételére, ugyanis az óriási teremben egyidejűleg több audiovizuális munka volt látható, s ezek hatalmas

hangzavart kelthettek volna a megoldás nélkül.

A német videoművészek és művészeti forgalmazók szerint a show sikere „hatalmas lépés” a videoart NSZK-beli elfogadtatása útján. A kiállítás jól szemlélteti, hogy a videoművészet sokoldalú kapcsolatban van a gazdasági és az ipari infrastruktúrával. Sikerült bebizonyítani, hogy a videoművészet nem csupán unalmas képekből áll, amely csak kis létszámú közönséget érdekel a gondosan elsőtített szobák mélyén.

Helmut Mark: Szobor

Ulrike Rosenbach: Or-phelia

A BHG HÍRADÁS- TECHNIKAI VÁLLALAT

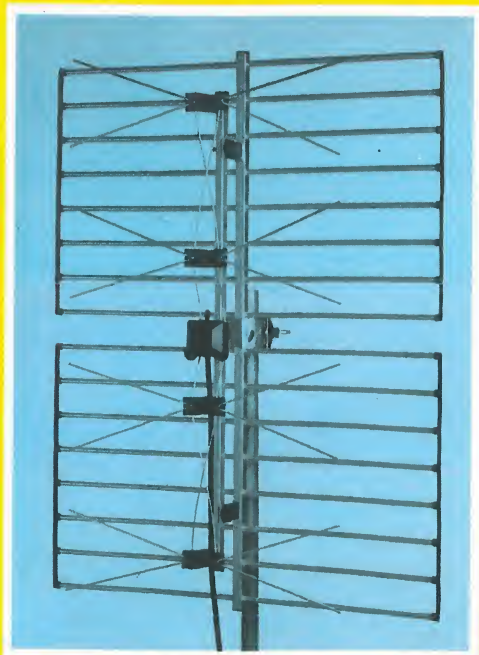
széles választékban
gyárt

közszükségleti antennákat
és

híradástechnikai
csatlakozókat

H-1509 Budapest, Pf. 2.
XI. Fehérvári út 70.
Telefon: 813-300
Telex: 22-5933
Telefax: 667-433

Tekintse meg kiállításunkat
a BNV „C” pavilon 8. standján

Graffiti

MOZI

szeptember 1-6.

HERCULES

SZÍNES,

amerikai sci-fi du. 1/4 2, 1/2 4, 3/4 6

MURPHY TÖRVÉNYE,

színes, amerikai akciófilm este 8, 1/2 11

szeptember 7-13.

HERCULES

du. 1/4 2, 1/2 4, 3/4 6

MURPHY TÖRVÉNYE,

este 8, 1/2 11

szeptember 14-20.

AZ AMERIKAI NINJA

színes, amerikai akciófilm du. 1/4 2, 1/2 4,
3/4 6

VÖRÖS SZONJA

színes, amerikai krimi este 8, 1/2 11

szeptember 21-27.

AZ AMERIKAI NINJA

du. 1/4 2, 1/2 4, 3/4 6

VÖRÖS SZONJA

este 8, 1/2 11

szeptember 28-október 4.

GOR

színes, amerikai sci-fi du. 1/4 2, 1/2 4, 3/4 6

USA INVÁZIÓ

este 8, 1/2 11

A mozi a műsorváltoztatás jogát fenntartja

Budapest
VIII., József krt 63.

Az apartheid ellen nemcsak az emberi jogi aktivisták, hanem a filmek is felelősek: a világ videótárait polcin mind több helyet foglalnak el a faji megkülönböztetés ellen szavaztak felmelelő alkotók művei.

Alighogy a hivatalos politika színterére emelkedett Dél-Afrikában az apartheidet, máris megindító vádiratolt intézett a faji megkülönböztetés politikája ellen Korda Zoltán „Cry The Beloved Country” (1957/ Kialtsd, ez kedves vidék!) című filmjében. Meglehető egyértelműséggel ábrázolta a dél-afrikai lakosság szociális nyomorát, és a könyv megfogalmazta közönséget a fekete prédikátor és a fehér farmer történetével, amelyben a tragikus körülmények láncolata összekapcsolja sorsukat és minden faji korlátok felülemelkedő barátságban jár össze őket. Korda bátor felhívása Fekete és Fehér kibékülésére (amelyből 1974-ben megfilmesített musical is készült „Lost In The Stars” címmel) hosszú időre kivétel maradt, amely alig talált követőket.

A filmrendezők inkább azt dicsőítették westernimitációikként, ahogyan a bűrok a XIX. században meghódították Dél-Afrikát. Példá erre az 1955-ben Susan Haywarddal és Tyrone Powerrel készített „Untamed” (Megfektetőhelének) című film, vagy az 1967-es „The Fiercest Heart” amelyben a zulu indiánok letöltésének próbáinak kitartani. Ugyanennek a gyarmatosító- nosztalgiajának holdott az 1964-es „Zulu” és az 1979-es „Zulu Dawn”, amelyek az 1879-es év eseményeinek felidézésével mutatják be a brit csapatok hősies ellenállását a zulu harcosok nyomászó túléreljével szemben. A fehér urak erkölcsi felelősségét propagandájának szentelt filmeket aztán 1967-ben még lüszárnyalta Gualterio Jacopetti, a Mondo Cane rendezője hírhedt dokumentumpamfletjével, az „Afrika, Addio”-vel. Ez az apartheid államot cinikusan a béke szigetként mutatja be, amely körül a függetlenségüket éppen elnyert fekete-afrikai államok érszak- tengere tombol.

Hollywood, amely az 50-es és 60-as években figyelemre méltó filmeket bocsátott ki az egyesült államokbeli faji kérdés problémáiról, feltűnő módon idegenkedett az apartheid témájától. Az a néhány kísérlet, mely megpróbált urra lenni a témán, felmásra sikeredett, mint például a „The Wilby Conspiracy” (Wilby-összeskűvés, 1974). A dél-afrikai viszonyok ábrázolása itt nem több, mint

a hatásvadász akciójelenelek dramai kelleke.

Az utóbbi két évben azonban mindez megváltozott: az apartheid problémája, és mindenekelőtt az Afrikai Nemzeti Kongresszus ellenzéki mozgalom húsz éve beborított vezetőjének, Nelson Mandelának a sorsa egyre inkább a nemzetközi közvélemény figyelmének központjába került. Mindez elsősorban a Nelson Mandela születésnapjára időzített – és az év legjelentősebb zenei eseményévé lett – 1988. július 18-i londoni koncertben jutott kifejezésre. A mozi sem várt sokáig. Mindjárt két kiemelt alkotás – a „Cry For Freedom” és a „Zwei Welten” (Két világ) – nyúlt a kényes témához, bebizonyította, hogy milyen szórakoztató, felkavaró és elkételezett tud Hollywood is lenni.

Richard Attenborough „Cry For Freedom” (1987) című filmje, amely most jelent meg videó, Donald Wood (Kevin Kline) fehér újságíró és a „Black Consciousness” (Fekete Öntudat) harcosa, Steve Biko barátságának hiteltel történetét meséli el. Donald Wood, egy liberális lap kiadója, nézeteltérések ellenére elnyert Biko barátságát. Amikor Steve Biko nem sokkal később a börtönben meghal, Wood kételkedni kezd a halál okáról adott hivatalos magyarázatban. Összegyűjt az ellenbizonyítékokat, és ezzel azonnal a dél-afrikai igazságszolgáltatás célpontjává válik: „banned person”-né (tiltott személyé) nyilvánlik. Az egyre fokozódó elnyomó intézkedésekkel szemben az újságírónak és barátjának nem marad más választása, mint a száműzés.

Attenborough filmjében eredetileg az 1977-ben meggyilkolt (Peter Gabriel által is megénekelt) Steve Biko

STEVE BIKO ÉS ATTENBOROUGH:

Kialltás a

portréját akarta megrajzolni, de végül is egy, az apartheid ellen küzdő fehér heroikus portréját vázolja fel nagy következetességgel. Attenborough-nál Biko, a fekete ellenállás központi figurája mellékszereplővé szugorodik, aki már a film első harmada után elhunyt a vásznon. Ról az újságíró portréja ugyanakkor természetfeletti nagyságot ölt. A „Cry For Freedom”-mal Attenborough kétségeltlenül megázó filmet alkotott, amely kipellengézi az apartheidállam botrányos viszonyait. Mindezt azonban végül is egyoldalúan egy fehér ember perspektívából látta, tehát azok szemszögéből, akik a többségi fekete lakosságot elköltöztetett világban élnek. Attenborough filmje dühöt ébreszt egy embergyűlölő rendszer arroganciája ellen. De a film végére is csak nehezen érti meg az ember, mit is jelenthet egy feketének az élet az apartheid rendszerében.

Ugyanez érvényes Chris Menges „A World Apart” (Két világ, 1978) című filmjére. Itt is fehér apartheidellenzők állnak a cselekmény központjában, a feketék a történet peremére szorulnak. Ez minden bizonnyal megkönnyíti a főszereplőkkel való azonosulást a legtöbb európai és amerikai néző számára, de ugyanakkor felmerül bennük az a gondolat, hogy elgondolkodjanak a feketék helyzetéről. Az faji konfliktus így aztán teljesen háttérben marad és a család

szociális kirekesztődése mögött, ami az anya politikai tevékenységéből adódik. Barbara Hershey hatásos formája meg ezt az asszonyt, aki inkább a feketék ügyével foglalkozik, mint gyerekei gondjaival.

Chris Menges filmjében eltekint a fehérek hősies megdicsőítésétől. Ettől, valamint attól, hogy egy kifejezetlen magánjellegű történetre korlátozódik, amelyet egy kamaszdó lány szemszögéből mesél el, a film összességében kevésbé teljesező (és talán őszintebb), mint Attenborough alkotása.

Mindezzel együtt mindkét film az utóbbi évek legkiemelkedőbb művei közé tartozik.

Az elmúlt években szinte észrevétlenül született néhány olyan film is, amely nem a fehérek perspektívájából szemléli a problémát. Például a marokkói Souheil Ben Barka (Lelouch egykori munkatársa) „Amok” című filmje, amely 1983-ban Moszkvában elnyerte az egyik fődíjat. Az alkotás némileg emlékeztet Korda „Kialtsd, ez kedves vidék!”-jére.

További példák lehetne sorolni a dél-afrikai filmek közül, pedig ott – nem utolsósorban a szigorú cenzúra miatt – messze nem kedveznek a körülmények a kritikus filmek készítésének. Videón jelent meg az öt részes „Sechs Fuss Land” (Hatlábnyi föld) című filmsorozat, amely a dél-afrikai író, Nadine Gordimer elbeszélései alapján készült. 1980-ban Berlinben Ezüstmedvével díjazták a dél-afrikai Ross Devenish „Marigolds in August” (Augusztusi pitypang, 1979) című filmjét. Ungváncsak Dél-Afrikában készült David Ben-Susan „My Country, My Hat”

Cry For Freedom.
Nagy-Britannia, 1987
136 perc.

Szereplők: Kevin Kline,
Denzel Washington, Penelope Wilton
Rendezte: Richard Attenborough

Egy liberális fehér újságíró küzd a feketék polgári jogaiért. A film Steve Biko fekete polgári harcos életét követi nyomon. Elkötelezett, gyönyörű kepekben megfogalmazott, kifejező apartheid-ellenes alkotás.

Szabadságért

(Az én országom, az én kalapom), valamint Durrell Roodt „Afrika – Land der Hoffnung” (Afrika – a reményesség földje, 1987). Az apartheid elleni küzdelem szimbolikus alakja Nelson Mandela. Amikor megkezdte harcat az elnyomas ellen, Mahatma Gandhi szellemében eroszakmentes ellenallast hirdetett meg. Hiteles dokumentumok, interjúk és aktuális felvételek felhasználásával készült dokumentumfilm mutatja be Mandela sorsát, amelyet az 1964 tavaszán kihirdetett életfogytiglani ítélet a jelek szerint maig megpecsételt.

Africa, Addio!

Amatőr szereplők

Rendezte: Gualtieri Jacopetti, VPS

Gualtieri Jacopetti olasz szenzációrendező legvitatottabb filmje, amelyben felhasznál a hírhedt „Mondo”-sorozathoz készített, erőszakkal és széxszel teli al-dokumentumjeleneteket is. A búcsú-üzenet a haldokló Afrikából a fekete rémtetteit állítja szembe a dél-afrikai feherék dekadens életmódjával.

MŰHOLDVEVŐ

RENDSZER

- A BHG gyártmányú műholdvevő rendszerek alkalmasak kis- és nagyközösségi, valamint kábel tv-s rendszerekbe való csatlakozásra.
- Kisközösségi rendszerekben az UHF sávban történő átvitel is megvalósítható.
- Nagyközösségi rendszerekben a 40-300 MHz-es sávban biztosítunk kimenőcsatornákat kábel tv-s főállomással vagy anélkül.
- KTV rendszerekben a VHF sávban 7, az S sávban további 7 csatornát tudunk biztosítani a szükséges rekonverterekkel (S/UHF) a szomszédos csatornák kihasználása nélkül.

BHG HÍRADÁSTECHNIKAI VÁLLALAT

H-1509 Budapest, Postafiók 2.

XI., Fehérvári út 70.

Telefon: 181-3300 Telex: 22-5933

**TEKINTSE MEG TERMÉKÜNKET
A BNV „C” PAVILON 8. STANDJÁN**

